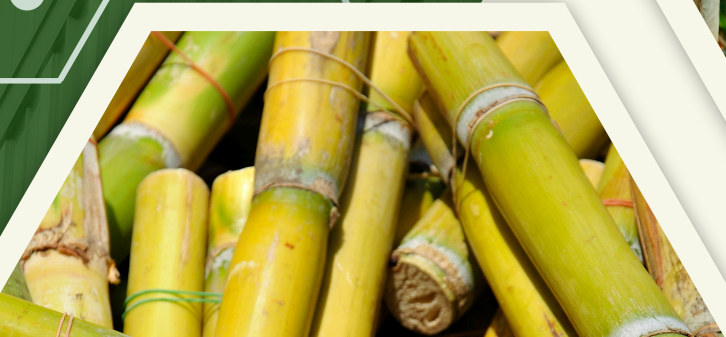

แผนการใช้ที่ดินตำบลลำสนธิ อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี ปี 2567

ดำเนินการโดย
สถานีพัฒนาที่ดินลพบุรี สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1
กรมพัฒนาที่ดิน

คำนำ

การจัดทำแผนการใช้ที่ดินดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 72 (1) ที่ได้บัญญัติให้มีการวางแผนการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยแผนการใช้ที่ดินตำบลลำสนธิ อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี ได้นำแนวคิดของ องค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations: FAO) และ โครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Environment Programme: UNEP) มาปรับใช้ คือ ความเหมาะสมทางกายภาพ ความเหมาะสมทางเศรษฐกิจ การยอมรับจากสังคม การสร้างความยั่งยืนให้สิ่งแวดล้อม และเสนอทางเลือกการใช้ที่ดิน ร่วมกับวิธีการที่จำเป็นอื่น ๆ เช่น กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA) การประเมินคุณภาพที่ดิน เป็นต้น

สถานีพัฒนาที่ดินลพบุรี ร่วมกับสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1 และกองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน ในการดำเนินงานวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล โดยพิจารณาภาพรวมของสภาพปัญหาในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลนำไปสู่การวางแผนการใช้ที่ดินที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ในการระบุปัญหา ความต้องการของเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งนี้ สถานีพัฒนาที่ดินลพบุรี ได้จัดทำแผนกิจกรรม/โครงการ เพื่อขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดินให้เป็นรูปธรรม เพื่อให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีการใช้ที่ดินอย่างถูกต้องเหมาะสม รักษาสภาพแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรในชุมชนให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

สถานีพัฒนาที่ดินลพบุรี

สิงหาคม 2567

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญตาราง	ง
สารบัญรูป	จ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความสำคัญของการวางแผนการใช้ที่ดิน	1-1
1.2 หลักการและเหตุผล	1-1
1.3 วัตถุประสงค์	1-1
1.4 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน	1-1
1.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน	1-2
1.6 วิสัยทัศน์ของตำบล	1-2
บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป	
2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต	2-1
2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง	2-1
2.3 สภาพภูมิประเทศ	2-1
2.4 สภาพภูมิอากาศ	2-3
2.5 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน	2-5
2.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม	2-9
บทที่ 3 สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ	
3.1 ทรัพยากรป่าไม้	3-1
3.2 ทรัพยากรน้ำ	3-1
3.3 ทรัพยากรดิน	3-2
บทที่ 4 กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA)	
4.1 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)	4-1
4.2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน	4-3
บทที่ 5 การประเมินคุณภาพที่ดิน	
5.1 หลักการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ	5-1
5.2 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบล	5-2
5.3 ระดับความเหมาะสมของที่ดิน	5-2

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 6 แผนการใช้ที่ดิน	
6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล	6-1
6.2 แผนการใช้ที่ดิน	6-2
บทที่ 7 การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน	
7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน	7-1
7.2 กิจกรรมที่จะดำเนินการของกรมพัฒนาที่ดิน	7-1
7.3 กิจกรรมที่จะดำเนินงานของหน่วยงานอื่น	7-1
7.4 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	7-2
เอกสารอ้างอิง	8-1

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2-1	สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศจังหวัดลพบุรี	2-4
2-2	สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลลำสนธิ อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี	2-6
2-3	จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลลำสนธิ อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี ปี 2566	2-9
2-4	จำนวนและสัดส่วนครัวเรือน ตำบลลำสนธิ อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี ปี 2566	2-9
2-5	รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลลำสนธิ อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี ปี 2565	2-11
3-1	สมบัติดิน ตำบลลำสนธิ อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี	3-3
5-1	ตัวอย่างการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ ที่ดิน	5-2
5-2	ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของดิน ตำบลลำสนธิ อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี	5-3
6-1	เขตการใช้ที่ดิน ตำบลลำสนธิ อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี	6-5
7-1	กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2568-2572	7-5
7-2	กิจกรรมที่จะดำเนินงานของหน่วยงานอื่น	7-7
7-3	เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณ ตำบลลำสนธิ อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี แผน 5 ปี (พ.ศ. 2568-2572)	7-8

สารบัญญรูป

รูปที่		หน้า
1-1	กรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล	1-3
2-1	ที่ตั้งและอาณาเขตตำบลลำสนธิ อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี	2-2
2-2	สมุดของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดลพบุรี	2-5
2-3	สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลลำสนธิ อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี	2-8
2-5	รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลลำสนธิ อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี ปี 2565	2-10
3-1	ทรัพยากรดิน ตำบลลำสนธิ อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี	3-4
4-1	การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลลำสนธิ อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี	4-3
4-2	ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลลำสนธิ อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี	4-4
6-1	เขตการใช้ที่ดิน ตำบลลำสนธิ อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี	6-7
7-1	การชะล้างพังทลายของดินในเขตการใช้ที่ดิน ตำบลลำสนธิ อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี	7-4

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ความสำคัญของการวางแผนการใช้ที่ดิน

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 72 รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรน้ำ และพลังงาน ดังต่อไปนี้

(1) วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศ ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน

1.2 หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันกรมพัฒนาที่ดินได้ดำเนินการวางแผนการใช้ที่ดินระดับประเทศเรียบร้อยแล้ว ซึ่งเป็นการวางกรอบเชิงนโยบายมุ่งเน้นการพัฒนาด้านการเกษตรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนและในขณะเดียวกันต้องอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควบคู่กับการรักษาคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม แต่ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินในระดับพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพและรักษาฐานการผลิตด้านทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนตลอดห่วงโซ่อุปทาน แผนการใช้ที่ดินระดับตำบลจึงถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานดังกล่าว

ทั้งนี้กรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำแผนปฏิบัติการราชการกรมพัฒนาที่ดินระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) เพื่อให้ บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ “เป็นองค์การอัจฉริยะทางดิน เพื่อขับเคลื่อนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม 15 ล้านไร่ ภายในปี 2570” ซึ่งในส่วนของประเด็นในการพัฒนาที่ 2 บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินด้วย ชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ซึ่งมีเป้าหมาย คือ การนำชุดดินที่มีมูลค่าสูงไปใช้ในการบริหารจัดการทางการเกษตร ในส่วนของตัวชี้วัด ซึ่งบริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินบนพื้นฐานของชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ร้อยละ 100 กลยุทธ์ที่ 2 ยุกระดับแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ ได้กำหนดให้ร้อยละของแผน การใช้ที่ดินระดับตำบลที่จัดทำแล้วเสร็จทั่วประเทศ ภายใน ปี 2570 (ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80) เป็นตัวชี้วัดหนึ่งของกลยุทธ์ดังกล่าว

1.3 วัตถุประสงค์

1.3.1 เพื่อรักษาเสถียรภาพของทรัพยากรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนภายใต้การพัฒนาด้านต่าง ๆ ของตำบล

1.3.2 เพื่อให้การใช้ที่ดินมีผลตอบแทนสูงสุดต่อหน่วยเนื้อที่อย่างยั่งยืน

1.3.3 เพื่อให้เกิดการกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นและอยู่บนหลักการของโมเดลเศรษฐกิจ BCG (Bio-Circular-Green Economy: BCG Model)

1.4 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน

1.4.1 ระยะเวลา 1 ตุลาคม 2566–30 กันยายน 2567

1.4.2 สถานที่ ตำบลลำสนธิ อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี

1.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1.5.1 รวบรวมข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ ประกอบด้วย

1) ด้านกายภาพ ได้แก่ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ ภูมิอากาศ สภาพการใช้ที่ดิน เขตป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี

2) ด้านเศรษฐกิจและสังคม เช่น การถือครองที่ดิน ลักษณะทางเศรษฐกิจของตำบล จำนวนประชากร เป็นต้น

3) ด้านนโยบายและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 ยุทธศาสตร์ภาค แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนา การเกษตรและสหกรณ์ แผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปี ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลตำบลหรือ องค์การบริหารส่วนตำบล

1.5.2 จัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA) เพื่อรับ ฟังความคิดเห็น ประเด็นปัญหา ความต้องการด้านต่าง ๆ ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและ เกษตรกรในตำบล

1.5.3 ประเมินคุณภาพของที่ดินของพืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือกที่มีมูลค่าของตำบล

1.5.4 สังเคราะห์ข้อมูลจากข้อ 1.5.1 ถึง 1.5.3 เพื่อใช้ประกอบการวางแผนการใช้ที่ดิน

1.5.5 กำหนด (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

1.5.6 รับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อ (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้น

1.5.7 ปรับปรุง (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินฉบับสมบูรณ์

1.5.8 นำแผนการใช้ที่ดินเข้าสู่คณะกรรมการของเขตฯ เพื่อตรวจสอบความครบถ้วน/สมบูรณ์ ของเนื้อหาและองค์ประกอบ

1.5.9 เผยแพร่แผนการใช้ที่ดินเพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนการดำเนินงาน ประกอบด้วย

1) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น นำแผนการใช้ที่ดินที่จัดทำขึ้นไปประกอบการจัดทำแผนการ พัฒนาของตำบล เพื่อนำไปสู่การของบประมาณที่มีความสอดคล้องกับศักยภาพด้านการผลิตและสภาพ ของทรัพยากรของตำบล

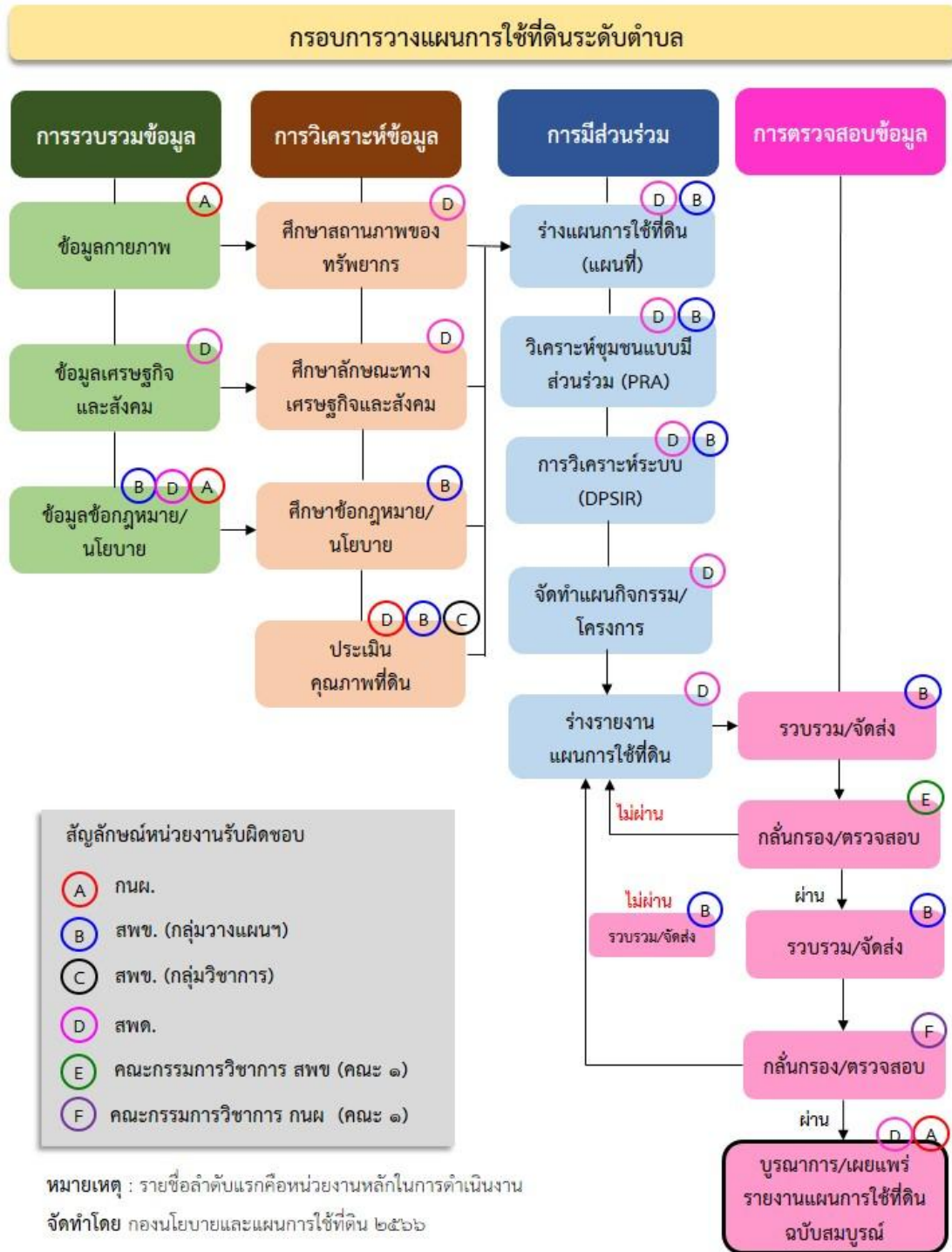
2) กรมพัฒนาที่ดิน โดยสถานีพัฒนาที่ดินลพบุรี กำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่ สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นในแต่ละเขตและสามารถใช้ประกอบการของบประมาณใน พื้นที่อย่างมีหลักการและเป็นที่ยอมรับ

3) หน่วยงานราชการอื่น ๆ สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบแผนงาน/โครงการ /กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นในแต่ละเขต

จากขั้นตอนที่กล่าวข้างต้น สามารถจัดทำกรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับแสดงดังรูปที่ 1-1

1.6 วิสัยทัศน์ของตำบล

“การศึกษาดี มีเศรษฐกิจพอเพียง เศรษฐกิจพอเพียง พร้อมหลักธรรมาภิบาล ประชาชนเป็นสุข” (องค์การบริหารส่วนตำบลลำสนธิ, 2567)

รูปที่ 1-1 กรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป

2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลลำสนธิ อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของอำเภอลำสนธิ มีพื้นที่ประมาณ 30.16 ตารางกิโลเมตร หรือ 18,853 ไร่ โดยมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้ (รูปที่ 2-1)

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลเขารวก อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลหนองรี อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลวะตะแบก อำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ ตำบลหนองรี อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลเขารวก ตำบลหนองรี อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี

2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง

ตำบลลำสนธิ อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี แบ่งส่วนการปกครองออกเป็น 6 หมู่บ้าน ดังนี้

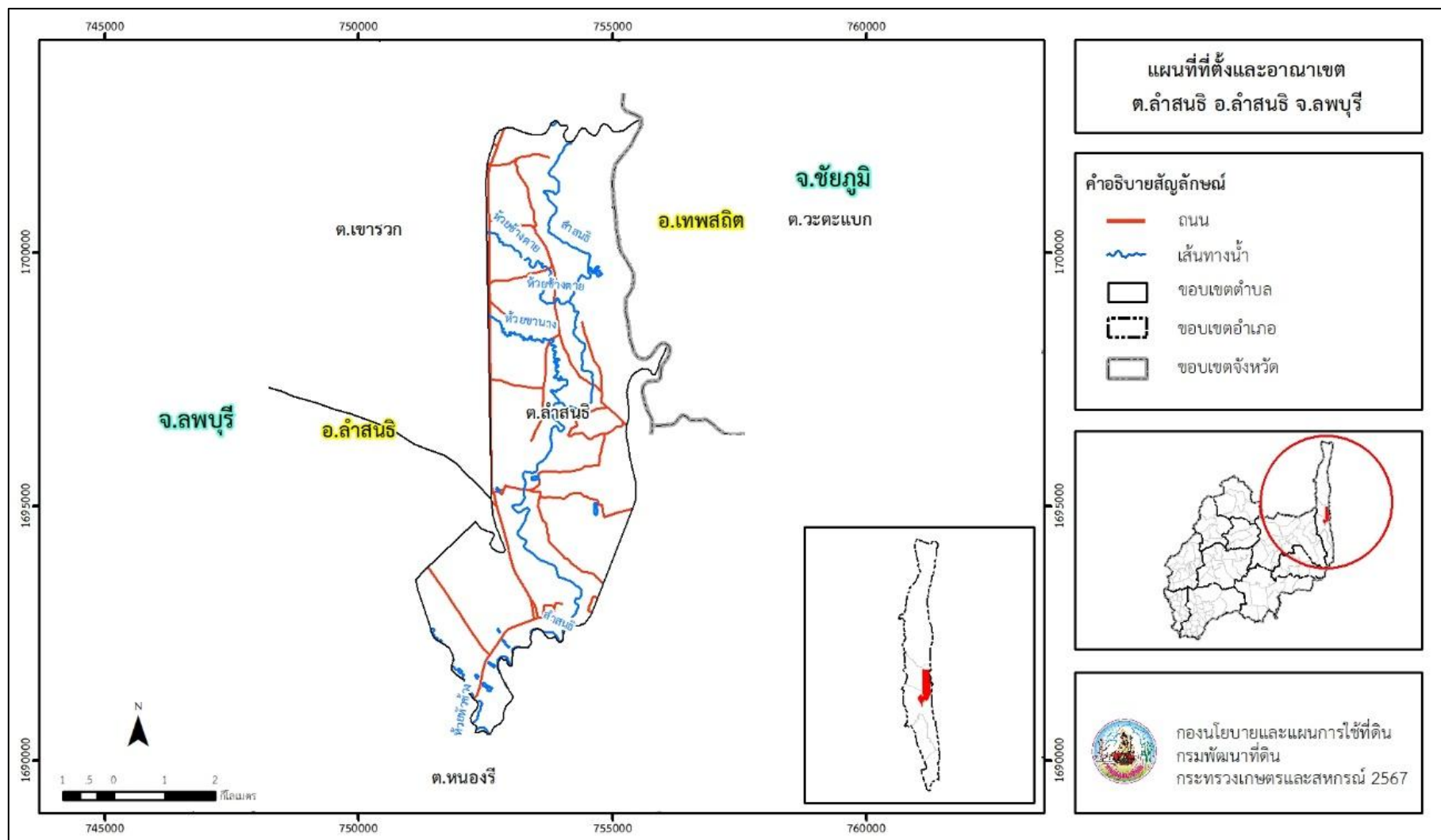
หมู่ที่ 1 บ้านลำสนธิ	หมู่ที่ 4 บ้านไค้กัญชร
หมู่ที่ 2 บ้านท่าเยี่ยม	หมู่ที่ 5 บ้านหนองนา
หมู่ที่ 3 บ้านโพธิ์งาม	หมู่ที่ 6 บ้านไค้ลำสนธิ

2.3 สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะพื้นที่ทั่วไปส่วนใหญ่เป็นที่ดอน มีสภาพพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ลูกคลื่นลอนลาด ลูกคลื่นลอนลอนชัน และทิศตะวันออกเป็นเนินเขาพังเหย ตอนกลางของตำบลมีแม่น้ำลำสนธิไหลผ่าน นอกจากนี้ยังมีคลองธรรมชาติ คลองขุด คลองชลประทาน ไหลผ่านที่สำคัญ เช่น ห้วยขานาง ห้วยข้างตาย ห้วยหัวช้าง

แผนการใช้ที่ดินตำบลลำสนธิ อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี

รูปที่ 2-1 ที่ตั้งและอาณาเขตตำบลลำสนธิ อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี

2.4 สภาพภูมิอากาศ

จากการศึกษาสถิติภูมิอากาศคาบ 30 ปี (พ.ศ. 2537-2566) พบว่า ตำบลลำสนธิ อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี มีรายละเอียดดังนี้

2.4.1 อุณหภูมิ

มีอุณหภูมิโดยเฉลี่ยทั้งปี 27.9 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 37.5 องศาเซลเซียส ในเดือนเมษายน และอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 18.6 องศาเซลเซียส ในเดือนมกราคม

2.4.2 ปริมาณน้ำฝน

มีปริมาณน้ำฝนรวมทั้งปี 1,137.3 มิลลิเมตร มีฝนตกประมาณ 110 วัน เดือนที่มีฝนตกมากที่สุด ในเดือนกันยายน มีปริมาณฝน 258.9 มิลลิเมตร และมีฝนตกประมาณ 18 วัน

2.4.3 สมดุลน้ำเพื่อการเกษตร

จากข้อมูลสถิติภูมิอากาศในคาบ 30 ปี (พ.ศ. 2537-2566) ณ สถานีตรวจอากาศ จังหวัดลพบุรี ได้นำมาวิเคราะห์สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งเป็นการวิเคราะห์หาช่วงฤดูกาลเพาะปลูกพืช ตลอดจนช่วงระยะเวลาที่พืชเสี่ยงต่อการขาดน้ำ ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ คือ ปริมาณน้ำฝน และศักยภาพการคายระเหยน้ำอ้างอิง (ET_o) ซึ่งคำนวณด้วยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0 โดยใช้สมการ Penman-Monteith สามารถสรุปสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตรในเขตอาศัยน้ำฝนได้ดังนี้

ช่วงที่เหมาะสมต่อการปลูกพืช เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดิน และการคายน้ำของพืช เป็นช่วงที่ดินมีความชุ่มชื้นพอเหมาะต่อการเพาะปลูกพืช ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งแต่ต้นเดือนเมษายนถึงต้นเดือนพฤศจิกายน

ช่วงที่มีน้ำมากเกินพอ เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่าการระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งแต่ต้นเดือนกรกฎาคมถึงปลายเดือนตุลาคม

ช่วงขาดน้ำ เป็นช่วงฤดูแล้งที่ค่าปริมาณน้ำฝนน้อยกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช ซึ่งพืชอาจเสียหายจากการขาดแคลนน้ำได้ ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งแต่ต้นเดือนพฤศจิกายนถึงต้นเดือนเมษายน (ตารางที่ 2-1 และรูปที่ 2-2)

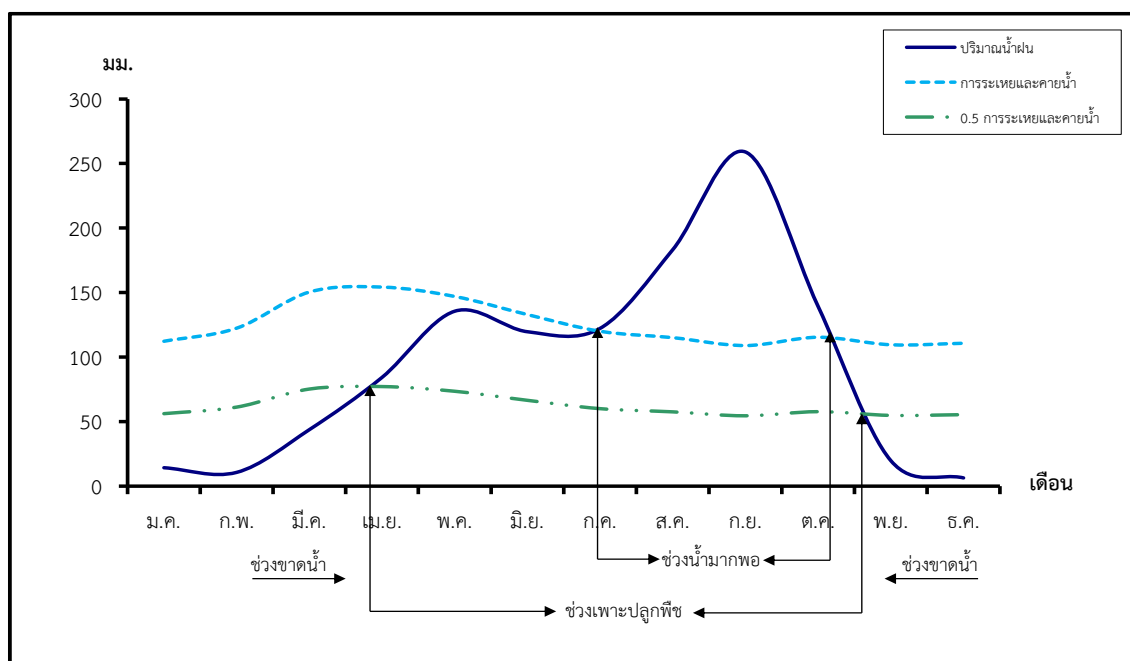
ตารางที่ 2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศจังหวัดลพบุรี¹

เดือน	อุณหภูมิ (°ซ.)			ความชื้นสัมพัทธ์	ปริมาณน้ำฝน	จำนวนวันที่ฝนตก	ศักยภาพการคายระเหยน้ำ ²	ปริมาณฝนใช้การ ²
	ต่ำสุด	สูงสุด	เฉลี่ย	(%)	(มม.)	(วัน)	(มม.)	(มม.)
ม.ค.	18.6	32.5	25.0	66.0	14.2	1.8	112.2	13.9
ก.พ.	20.9	34.9	27.4	64.0	10.6	2.6	122.4	10.4
มี.ค.	23.5	36.9	29.6	65.0	43.7	5.0	150.4	40.6
เม.ย.	24.8	37.5	30.3	69.0	84.2	8.6	154.2	72.9
พ.ค.	25.1	36.0	29.6	76.0	135.5	13.5	146.9	106.1
มิ.ย.	25.0	35.1	29.3	77.0	119.6	12.1	132.9	96.7
ก.ค.	24.6	34.2	28.7	79.0	122.2	15.5	120.0	98.3
ส.ค.	24.3	33.7	28.2	82.0	183.2	18.0	115.0	129.5
ก.ย.	24.2	32.9	27.8	85.0	258.9	18.4	108.9	150.9
ต.ค.	23.5	32.7	27.5	81.0	139.2	10.9	115.3	108.2
พ.ย.	21.3	32.5	26.4	75.0	19.7	3.2	109.5	19.1
ธ.ค.	18.9	31.5	24.7	68.0	6.3	1.0	110.7	6.2
เฉลี่ย	22.9	34.2	27.9	73.9	-	-	-	-
รวม	-	-	-	-	1,137.3	110.6	1,498.3	852.8

หมายเหตุ : ¹ เป็นสถานีตรวจอากาศที่ใกล้พื้นที่ตำบลมากที่สุด

² จากการคำนวณโดยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0

ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา (2567)

หมายเหตุ: ใช้ข้อมูลปริมาณน้ำฝน 13 เดือน เพราะสามารถแสดงให้เห็นความต่อเนื่องของข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร

รูปที่ 2-2 สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดลพบุรี

2.5 สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบัน

จากฐานข้อมูลของกองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน (2567) พบว่าสภาพการใช้ที่ดินตำบลลำสนธิ อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี ซึ่งสำรวจโดยกลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดินประกอบด้วยประเภทการใช้ที่ดินต่าง ๆ ดังนี้

2.5.1 พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 1,370 ไร่ หรือร้อยละ 7.26 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ หมู่บ้านบนพื้นราบ สถานที่ราชการและสถาบันต่าง ๆ และโรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น

2.5.2 พื้นที่เกษตรกรรม มีเนื้อที่ 14,419 ไร่ หรือร้อยละ 76.49 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วยการใช้ประโยชน์ที่ดินด้านเกษตรกรรมต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- 1) พื้นที่นา มีเนื้อที่ 2,077 ไร่ หรือร้อยละ 11.01 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ นาข้าว และนาร้าง
- 2) พืชไร่ มีเนื้อที่ 10,784 ไร่ หรือร้อยละ 57.21 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ อ้อย มันสำปะหลัง และข้าวโพด เป็นต้น
- 3) ไม้ยืนต้น มีเนื้อที่ 789 ไร่ หรือร้อยละ 4.18 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ยูคาลิปตัส ไม้ยืนต้นผสม และสัก เป็นต้น
- 4) ไม้ผล มีเนื้อที่ 367 ไร่ หรือร้อยละ 1.95 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ไม้ผลผสม มะม่วง และมะพร้าว เป็นต้น
- 5) พืชสวน มีเนื้อที่ 22 ไร่ หรือร้อยละ 0.12 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ พืชสมุนไพร
- 6) ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ มีเนื้อที่ 380 ไร่ หรือร้อยละ 2.02 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ และโรงเรือนเลี้ยงโค กระบือ และม้า

2.5.3 พื้นที่ป่าไม้ มีเนื้อที่ 1,642 ไร่ หรือร้อยละ 8.71 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ป่าผลัดใบสมบูรณ์

2.5.4 พื้นที่แหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 895 ไร่ หรือร้อยละ 4.74 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง บ่อน้ำในไร่นา และอ่างเก็บน้ำ

2.5.5 พื้นที่เบ็ดเตล็ด มีเนื้อที่ 527 ไร่ หรือร้อยละ 2.80 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ทุ่งหญ้าสลับ ไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ และพื้นที่ถม

ตารางที่ 2-2 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลลำสนธิ อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี

หน่วยแผนที่	สภาพการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
U	พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	1,370	7.26
U201	หมู่บ้านบนพื้นราบ	914	4.83
U301	สถานที่ราชการและสถาบันต่าง ๆ	264	1.40
U405	ถนน	75	0.40
U502	โรงงานอุตสาหกรรม	94	0.50
U503	ลานตากและแหล่งรับซื้อทางการเกษตร	5	0.03
U601	สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ	18	0.10
A	พื้นที่เกษตรกรรม	14,419	76.49
A100	นาร้าง	14	0.07
A101	นาข้าว	2,063	10.94
A200	ไร่ร้าง	24	0.13
A202	ข้าวโพด	1,390	7.37
A203	อ้อย	5,229	27.74
A204	มันสำปะหลัง	4,121	21.86
A208	ถั่วเขียว	20	0.11
A301	ไม้ยืนต้นผสม	259	1.37
A302	ยางพารา	9	0.05
A303	ปาล์มน้ำมัน	27	0.14
A304	ยูคาลิปตัส	267	1.42
A305	สัก	212	1.12
A315	ไม้ปลูกเพื่อการค้า	15	0.08
A401	ไม้ผลผสม	116	0.61

ตารางที่ 2-2 (ต่อ)

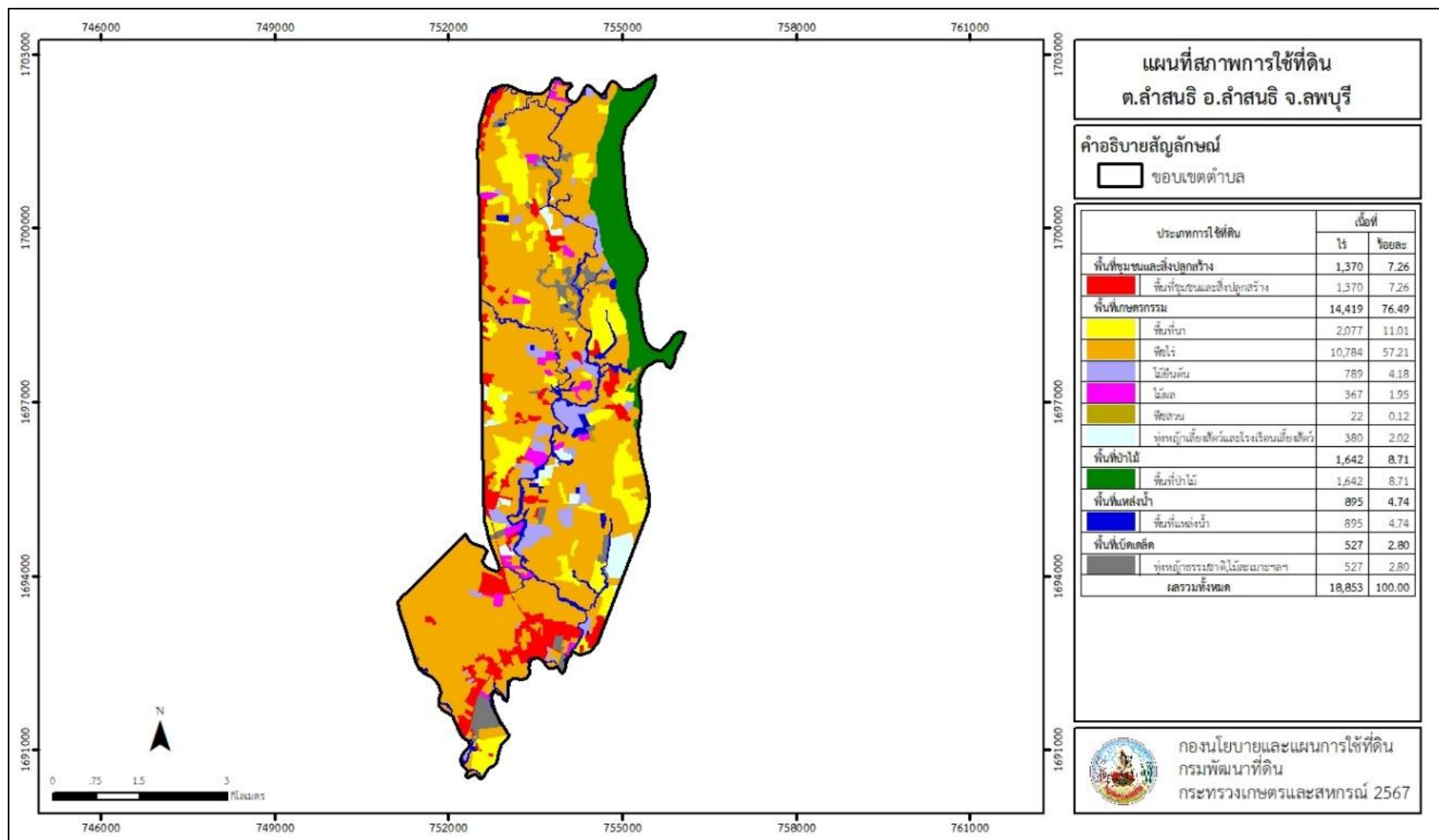
หน่วยแผนที่	สภาพการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
A405	มะพร้าว	66	0.35
A407	มะม่วง	101	0.54
A412	มะขาม	20	0.11
A413	ลำไย	32	0.17
A414	ฝรั่ง	21	0.11
A424	มะขามเทศ	11	0.06
A509	พืชสมุนไพร	22	0.12
A701	ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	81	0.43
A702	โรงเรือนเลี้ยงโค	24	0.13
A703	โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก	275	1.46
F	พื้นที่ป่าไม้	1,642	8.71
F201	ป่าผลัดใบสมบูรณ์	1,642	8.71
M	พื้นที่เบ็ดเตล็ด	527	2.80
M102	ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ	405	2.15
M405	พื้นที่ถม	122	0.65
W	พื้นที่แหล่งน้ำ	895	4.74
W101	แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง	745	3.95
W201	อ่างเก็บน้ำ	44	0.23
W202	บ่อน้ำในไร่นา	106	0.56
ผลรวมทั้งหมด		18,853	100.00

ที่มา: กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน (2567)

หมายเหตุ : เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

แผนการใช้ที่ดินตำบลลำสนธิ อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี

รูปที่ 2-3 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลลำสนธิ อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี

2.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม

2.6.1 ประชากร

จากหลักฐานทะเบียนราษฎรของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ปี 2566 พบว่า ประชากรที่อาศัยในพื้นที่ตำบลลำสนธิ มีประชากรรวม 3,236 คน แยกเป็นชาย 1,606 คน เป็นหญิง 1,630 คน ความหนาแน่นโดยเฉลี่ย 107.28 คนต่อตารางกิโลเมตร มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 1,207 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนเกษตรที่มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 553 ครัวเรือน หรือร้อยละ 45.82 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด และเป็นครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ ครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 654 ครัวเรือน หรือร้อยละ 54.18 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-3 และตารางที่ 2-4

ตารางที่ 2-3 จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลลำสนธิ อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี ปี 2566

ตำบล/หมู่บ้าน	จำนวน (ครัวเรือน)	จำนวนประชากร (คน)		
		ชาย	หญิง	รวม
ตำบลลำสนธิ	1,207	1,606	1,630	3,236
หมู่ที่ 0 ลำสนธิ	2	69	66	135
หมู่ที่ 1 ลำสนธิ	337	246	259	505
หมู่ที่ 2 ท่าเยี่ยม	120	197	192	389
หมู่ที่ 3 โพธิ์งาม	194	264	307	571
หมู่ที่ 4 โค้งกฤษร	118	171	178	349
หมู่ที่ 5 หนองนา	225	341	300	641
หมู่ที่ 6 โค้งลำสนธิ	211	318	328	646

ที่มา: กรมการปกครอง (2567)

ตารางที่ 2-4 จำนวนและสัดส่วนครัวเรือน ตำบลลำสนธิ อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี ปี 2566

รายการ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
จำนวนครัวเรือนทั้งหมด ¹⁾	1,207	100.00
- จำนวนครัวเรือนเกษตรที่มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร ²⁾	553	45.82
- จำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ และจำนวนครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนฯ	654	54.18

ที่มา: 1) กรมการปกครอง (2567)

2) กรมส่งเสริมการเกษตร (2567)

2.6.2 การถือครองที่ดิน

ตำบลสำนธิ อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี มีพื้นที่รวมทั้งหมด 18,853 ไร่ และมีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 1,207 ครัวเรือน (ตารางที่ 2-3) จากการวิเคราะห์พบการถือครองที่ดินเฉลี่ยครัวเรือนละ 15.62 ไร่ จากข้อมูลสภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันของตำบล มีพื้นที่เกษตรกรรม 14,419 ไร่ หรือร้อยละ 76.49 ของเนื้อที่ตำบล (ตารางที่ 2-2) และเมื่อนำมาประเมินพบการถือครองที่ดินทางการเกษตรเฉลี่ยครัวเรือนละ 26.07 ไร่ (เนื้อที่ของตำบลรวมต่อจำนวนครัวเรือน)

2.6.3 ลักษณะทางเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

การประกอบอาชีพในตำบลสำนธิ อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ ทำไร่ ทำนา เนื่องจากจำนวนครัวเรือนเกษตรที่ขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 553 ครัวเรือน (ตารางที่ 2-4) มีการใช้ที่ดินสำหรับปลูกอ้อยโรงงานมากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา ได้แก่ มันสำปะหลัง และข้าว เกษตรกรยังมีการเลี้ยงสัตว์โดยส่วนใหญ่เลี้ยงสัตว์ไว้เพื่อบริโภคและจำหน่าย นอกจากนี้ยังมีการค้าขาย และรับจ้างทั่วไป

2.6.4 ด้านรายได้-รายจ่าย

จากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานของกรมการพัฒนาชุมชน ปี 2565 พบว่า รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 321,446 บาท รายได้บุคคลเฉลี่ยปีละ 100,946 บาท รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 181,987 บาท รายจ่ายบุคคลเฉลี่ยปีละ 57,151 บาท เมื่อพิจารณาจะเห็นว่ารายได้ครัวเรือนมากกว่ารายจ่ายครัวเรือนปีละ 139,459 บาท และรายได้บุคคลมากกว่ารายจ่ายบุคคลปีละ 43,795 บาท ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-4

ตารางที่ 2-5 รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลลำสนธิ อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี ปี 2565

ตำบล/หมู่บ้าน	แหล่งรายได้ของครัวเรือน (บาท/ปี)				รายได้เฉลี่ย (บาท/ปี)		รายจ่ายเฉลี่ย (บาท/ปี)	
	อาชีพหลัก	อาชีพรอง	รายได้อื่น	ทำ-หาเอง	ครัวเรือน	บุคคล	ครัวเรือน	บุคคล
ตำบลลำสนธิ	230,665	35,718	29,838	25,225	321,446	100,946	181,987	57,151
หมู่ที่ 1 ลำสนธิ	268,451	2,832	8,938	22	280,243	109,576	162,717	63,623
หมู่ที่ 2 ท่าเยี่ยม	175,251	55,316	19,510	2,608	252,684	64,663	62,989	16,119
หมู่ที่ 3 โพธิ์งาม	161,031	30,664	17,919	14,070	223,684	62,789	146,206	41,040
หมู่ที่ 4 โค้งกฤษร	239,494	2,551	6,730	-	248,775	75,310	185,973	56,298
หมู่ที่ 5 นองนา	152,625	21,983	12,405	11,150	198,164	59,898	62,384	18,856
หมู่ที่ 6 โค้งลำสนธิ	327,354	79,908	79,879	80,858	567,999	196,095	345,724	119,357

ที่มา: กรมการพัฒนาชุมชน (2567)

บทที่ 3

สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ

การศึกษาสถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ตำบลลำสนธิ อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี ได้แก่ ทรัพยากรป่าไม้ ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรดิน ซึ่งเป็นทรัพยากรกายภาพที่สำคัญต่อการทำการเกษตร ดังนั้นจึงจำเป็นต้องทราบว่าทรัพยากรธรรมชาติแต่ละชนิดปัจจุบันมีสถานะอย่างไร เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนการใช้ที่ดินซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม รวมถึงมาตรการต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ทรัพยากรป่าไม้

3.1.1 ป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี

1) ป่าอนุรักษ์ พบพื้นที่ป่าอนุรักษ์ในพื้นที่ ได้แก่

- (1) เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าซับลังกา เนื้อที่ 992 ไร่
- (2) อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม เนื้อที่ 33 ไร่

2) ป่าสงวนแห่งชาติ ได้มีการจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่า

สงวนแห่งชาติตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 10 มีนาคม 2535 และ 17 มีนาคม 2535 แบ่งออกเป็น 3 เขต ประกอบด้วย เขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (Zone C) เขตพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (Zone E) และเขตพื้นที่ป่าที่เหมาะสมต่อการเกษตร (Zone A) จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบพื้นที่ป่าจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติตามมติคณะรัฐมนตรีในพื้นที่ คือ เขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (Zone C) เนื้อที่ 73 ไร่

3.1.2 ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบชั้นคุณภาพลุ่มน้ำในพื้นที่ ได้แก่

- 1) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1A เนื้อที่ 283 ไร่
- 2) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 2B เนื้อที่ 640 ไร่
- 3) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 3 เนื้อที่ 99 ไร่
- 4) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 4 เนื้อที่ 536 ไร่
- 5) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 5 เนื้อที่ 17,295 ไร่

ทั้งนี้ เนื้อที่ดังกล่าวข้างต้นคำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เป็นเนื้อที่เบื้องต้นเท่านั้น ไม่สามารถใช้อ้างอิงได้ทางกฎหมาย

3.2 ทรัพยากรน้ำ

3.2.1 ปริมาณน้ำฝน พบว่า ในพื้นที่ตำบลลำสนธิ มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในคาบ 30 ปี (พ.ศ. 2537-2566) มีปริมาณน้ำฝนรวม 1,137.3 มิลลิเมตรต่อปี

3.2.2 น้ำผิวดิน หมายถึง แม่น้ำลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ อ่างเก็บน้ำ และแหล่งน้ำสาธารณะอื่น ๆ ที่อยู่ภายในผืนแผ่นดิน ในพื้นที่ตำบลลำสนธิ มีแหล่งน้ำผิวดินธรรมชาติ ได้แก่ ลำสนธิ ห้วยขานาง ห้วยข้างตาย และห้วยหัวช้าง

3.2.3 น้ำบาดาล จากฐานข้อมูลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล (2566) พบว่า ตำบลลำสนธิ มีจำนวนบ่อบาดาลราชการ จำนวน 25 บ่อ และจำนวนบ่อบาดาลเอกชน จำนวน 1 บ่อ

3.3 ทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินในพื้นที่ตำบลลำสนธิ อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี พบหน่วยแผนที่ดินทั้งหมด 6 หน่วยแผนที่ดิน และหน่วยพื้นที่เบ็ดเตล็ด 1 หน่วยแผนที่ ดังนี้

3.3.1 ดินในพื้นที่ดอน มี 6 หน่วยแผนที่ดิน ได้แก่

1) หน่วยแผนที่ดิน Ls-sicA ชุดดินลำสนธิ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 10,194 ไร่ หรือร้อยละ 54.07 ของเนื้อที่ตำบล

2) หน่วยแผนที่ดิน Ml-clB ชุดดินมวกเหล็ก มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 4,676 ไร่ หรือร้อยละ 24.80 ของเนื้อที่ตำบล

3) หน่วยแผนที่ดิน Pch-hb,md,fl-sLB ดินพิชัยที่มีความอิมตัวเบสสูง เป็นดินลึกปานกลาง และเป็นดินร่วนละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,711 ไร่ หรือร้อยละ 9.07 ของเนื้อที่ตำบล

4) หน่วยแผนที่ดิน Wk-sLB ชุดดินวังน้ำเขียว มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 234 ไร่ หรือร้อยละ 1.24 ของเนื้อที่ตำบล

5) หน่วยแผนที่ดิน Wk-sIE-RC หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินวังน้ำเขียว มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 20-35 เปอร์เซ็นต์ กับที่ดินหินพื้นโผล่ มีเนื้อที่ 429 ไร่ หรือร้อยละ 2.28 ของเนื้อที่ตำบล

6) หน่วยแผนที่ดิน Wk-gslC-RC หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินวังน้ำเขียว มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ กับที่ดินหินพื้นโผล่ มีเนื้อที่ 710 ไร่ หรือร้อยละ 3.77 ของเนื้อที่ตำบล

3.3.2 พื้นที่เบ็ดเตล็ด มี 1 หน่วยแผนที่ คือ หน่วยแผนที่ดิน ES ผาชัน มีเนื้อที่ 899 ไร่ หรือร้อยละ 4.77 ของเนื้อที่ตำบล

ปัญหาทรัพยากรดินทางการเกษตรตามสภาพธรรมชาติในพื้นที่ พบปัญหาดินต้น มีเนื้อที่ 6,049 ไร่ หรือร้อยละ 32.09 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ชุดดินมวกเหล็ก (Ml) ชุดดินวังน้ำเขียว (Wk) และหน่วยเชิงซ้อนของชุดดินวังน้ำเขียวกับที่ดินหินพื้นโผล่ (Wk-RC)

รายละเอียดของสมบัติดิน ตำบลลำสนธิ อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี ดังแสดงในตารางที่ 3-1 และแผนที่แสดงในลักษณะของชุดดิน (รูปที่ 3-1)

ตารางที่ 3-1 สมบัติดิน ตำบลลำสนธิ อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี

หน่วยแผนที่ดิน	ความลาดชัน (%)	ความลึก (ซม.)	การระบายน้ำ	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ความจุแลกเปลี่ยนแคตไอออน (cmol/kg)	ความอิ่มตัวเบส (%)	ปฏิกิริยาดิน		ค่าการนำไฟฟ้า (dS/m)	ความลึกของชั้นจาโรไซด์ (ซม.)	เนื้อที่	
							ดินบน	ดินล่าง			ไร่	ร้อยละ
Ls-sic1A	0-2	>150	ดีถึงดีปานกลาง	ปานกลาง	>20	35-75	5.5-6.0	5.5-6.5	<2	-	10,194	54.07
ML-clB	2-5	0-50	ดี	ปานกลาง	10-20	35-75	5.5-7.0	5.5-6.5	<2	-	4,676	24.80
Pch-hb,md,fl-s1B	2-5	50-100	ดี	ต่ำ	<10	35-75	5.5-6.5	6.0-7.0	<2	-	1,638	8.68
Pch-hb,md,fl-s1B*	2-5	50-100	ดี	ปานกลาง	<10	35-75	5.5-6.5	6.0-7.0	<2	-	73	0.39
Wk-gslC-RC	5-12	0-50	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-5.5	4.5-5.0	<2	-	710	3.77
Wk-s1B	2-5	0-50	ดี	ปานกลาง	<10	<35	5.0-5.5	4.5-5.0	<2	-	234	1.24
Wk-s1E-RC	20-35	0-50	ดี	ปานกลาง	<10	<35	5.0-5.5	4.5-5.0	<2	-	429	2.28
ES	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	899	4.77
รวมทั้งหมด											18,853	100.00

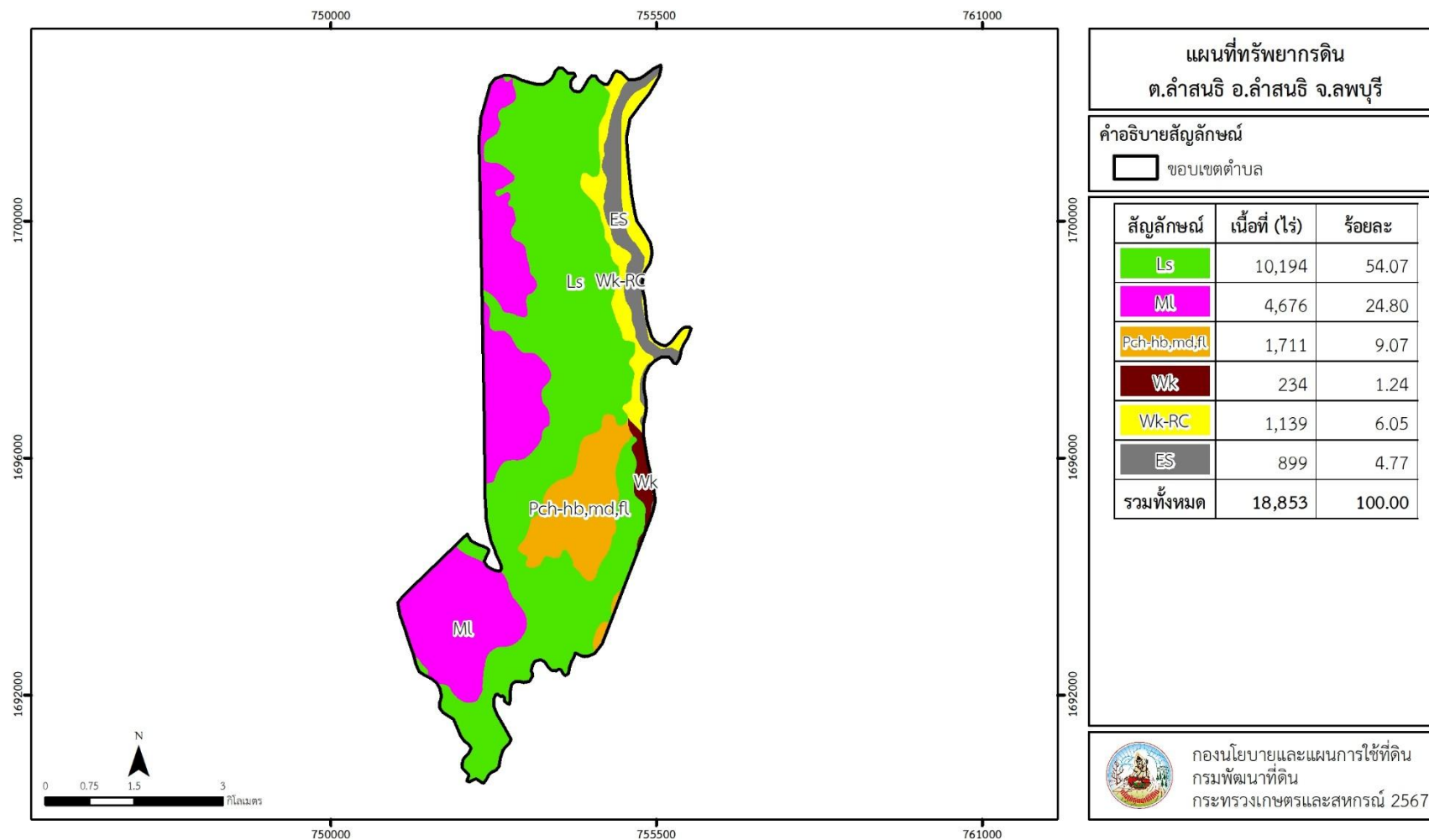
หมายเหตุ: 1.หน่วยแผนที่ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่างจากหน่วยแผนที่ดินเดียวกัน

2.เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

ที่มา: กองสำรวจและวิจัยทรัพยากรดิน (2567)

แผนการใช้ที่ดินตำบลลำสนธิ อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี

รูปที่ 3-1 ทรัพยากรดิน ตำบลลำสนธิ อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี

บทที่ 4

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA)

4.1 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)

การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) เมื่อวันที่ 18 กันยายน 2567 มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

4.1.1 ปัญหาหลักของตำบลลำสนธิ คือ

- 1) ดินตื้น
- 2) ขาดแคลนน้ำทางการเกษตร
- 3) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ (เสื่อมโทรม)

4.1.2 ความต้องการของชุมชน เกษตรกร และตำบลลำสนธิ มีความต้องการ 3 ประการ คือ

- 1) แก้ปัญหาปรับปรุงบำรุงดินตื้นและฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน
- 2) แก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ และจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำ
- 3) ปรับรูปที่ดิน และเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตให้เหมาะสมกับที่ดิน

ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ได้นำมาวิเคราะห์ร่วมกับปัญหาด้านกายภาพ โดยระบบ DPSIR มีรายละเอียดดังนี้

1) แรงขับเคลื่อน (Driver) มี 6 ประการ คือ

- 1.1) การเติบโตทางของประชากร เศรษฐกิจ และสังคม
- 1.2) นโยบายราคาข้าวมีการปรับตัวสูงขึ้น
- 1.3) การขาดแคลนแรงงานภาคการเกษตร
- 1.4) การขาดแคลนเครื่องมือทางการเกษตร (รถสามล้ออ้อย)
- 1.5) นโยบายลดการเผาไม้ไม่สามารถปรับพฤติกรรมของเกษตรกรได้เนื่องจากปัจจัยด้านราคาไม่จูงใจ
- 1.6) นโยบายจากภาครัฐไม่สามารถดำเนินการจากการเอาผิดจากการเผาพื้นที่เกษตรกรรมได้

2) แรงกดดัน (Pressure) ที่เกิดจากปัจจัยขับเคลื่อน มี 4 ประการ คือ

- 2.1) ขาดการปรับปรุงบำรุงดิน
- 2.2) ขาดแคลนพื้นที่กักเก็บน้ำไว้ในฤดูแล้ง
- 2.3) ขาดองค์ความรู้ในการอนุรักษ์ดินและน้ำ
- 2.4) การเผาวัสดุทางการเกษตรเพื่อง่ายต่อการจัดการแปลง

3) สถานะ (State) ที่เกิดแรงกดดัน มี 3 ประการ คือ

- 3.1) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์
- 3.2) ขาดแคลนน้ำอุปโภค/บริโภค
- 3.3) การขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร

4) ผลกระทบ (Impact) ที่ปรากฏในพื้นที่ มี 5 ประการ คือ

- 4.1) แหล่งน้ำไม่เพียงพอต่อการทำการเกษตร
- 4.2) มีปัญหาต่อคุณภาพชีวิต
- 4.3) รายได้น้อย
- 4.4) ผลผลิตตกต่ำ
- 4.5) ต้นทุนการผลิตสูง

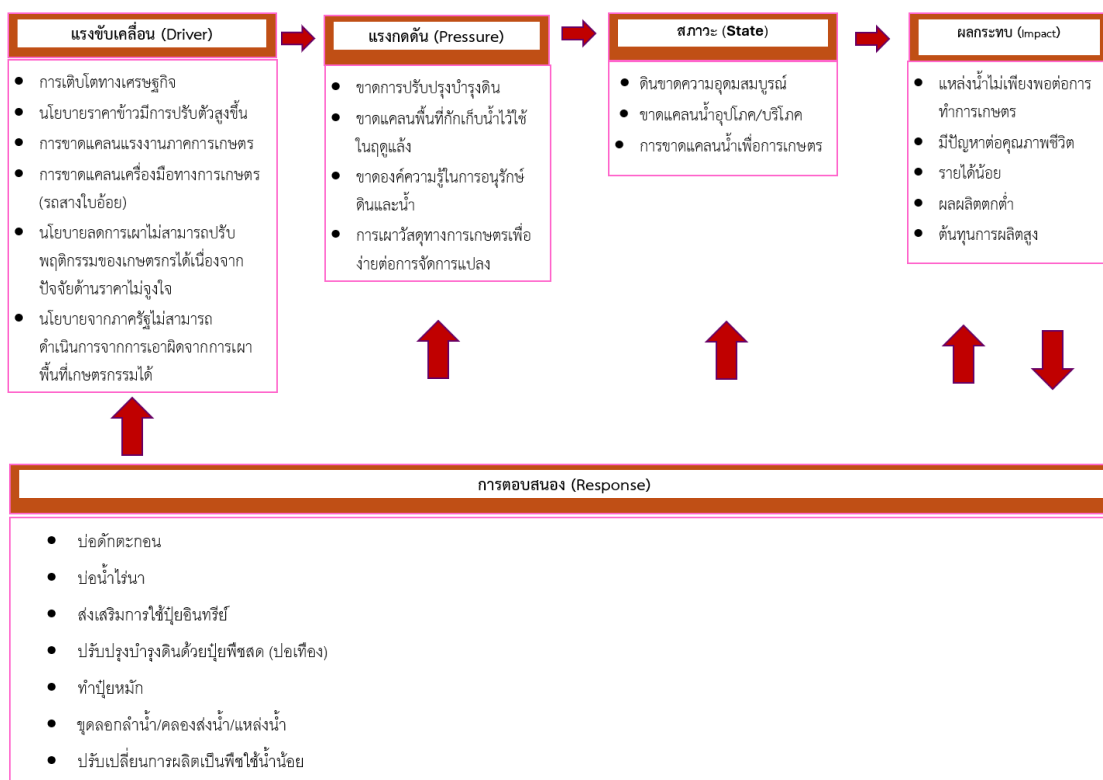
5) การตอบสนอง (Response) ของรัฐในอดีต ปัจจุบัน และในอนาคต มีดังนี้

อดีต-ปัจจุบัน

- 5.1) บ่อดักตะกอน
- 5.2) บ่อน้ำไร่นา
- 5.3) ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์
- 5.4) ปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยพืชสด (พอเทือง)
- 5.5) ทำปุ๋ยหมัก
- 5.6) ขุดลอกลำน้ำ/คลองส่งน้ำ/แหล่งน้ำ
- 5.7) ปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นพืชใช้น้ำน้อย

อนาคต

- (1) เพิ่มปริมาณและคุณภาพกิจกรรมที่ตอบสนองในอดีต-ปัจจุบัน
 - (2) พัฒนาดินและน้ำอย่างเป็นระบบทั้งตำบล
- ดังมีรายละเอียดในรูปที่ 4-1

รูปที่ 4-1 การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลลำสนธิ อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี

4.2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน

ตำบลลำสนธิ อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี มีการเพาะปลูกพืช ดังนี้

1) อ้อยโรงงาน เกษตรกรจะปลูกอ้อยโรงงานในช่วงฤดูฝน โดยปลูกตั้งแต่เดือนมกราคมและเก็บเกี่ยวช่วงเดือนธันวาคมถึงเดือนมกราคม

2) มันสำปะหลัง เกษตรกรส่วนใหญ่จะเลือกปลูกมันสำปะหลังช่วงต้นฤดูฝน และมีอายุการจากวันปลูกถึงเก็บเกี่ยว 10 – 12 เดือน พันธุ์มันสำปะหลังที่นิยมปลูก ได้แก่ ระยะเวลา 72 ชั่วโมง 80 และเกษตรศาสตร์

3) ข้าวนาปี เกษตรกรจะปลูกข้าวนาปีระหว่างช่วงต้นฤดูฝน เดือน มิถุนายนถึงเดือน กรกฎาคม และจะเก็บเกี่ยวช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนธันวาคม พันธุ์ข้าวที่นิยมปลูก ได้แก่ ข้าวเจ้าพันธุ์ขาวดอกมะลิ 105

3) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เกษตรกรจะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ระหว่างช่วงฤดูฝน เดือนพฤษภาคม และจะเก็บเกี่ยวช่วงเดือนกันยายนถึงเดือนตุลาคม

3) ไม้ยืนต้น เกษตรกรจะปลูกตลอดปี

แผนการใช้ที่ดินตำบลลำสนธิ อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี

เดือน ชนิดพืช	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	
อ้อยโรงงาน	อ้อยโรงงาน												
มันสำปะหลัง	มันสำปะหลัง												
ข้าวนาปี						ข้าวนาปี							
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์					ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์								
ไม้ยืนต้น	ไม้ยืนต้น												

รูปที่ 4-2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลลำสนธิ อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี

บทที่ 5 การประเมินคุณภาพที่ดิน

5.1 หลักการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ

การประเมินคุณภาพที่ดินหรือการประเมินความเหมาะสมของที่ดิน สอดคล้องตามหลักการของ FAO Framework ค.ศ. 1983 ซึ่งการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ เป็นการประเมินศักยภาพของที่ดินว่าที่ดินนั้น ๆ เหมาะสมมากหรือน้อยเพียงใดสำหรับการใช้ที่ดินประเภทต่าง ๆ หรือการปลูกพืชต่าง ๆ โดยพิจารณาจาก สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของพืช สมบัติดินที่ได้จำแนกไว้ในแต่ละตำบล ร่วมกับการจัดการพื้นที่ เช่น ระบบชลประทาน พื้นที่ยกทรง การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เป็นต้น และนอกจากนี้พิจารณาความต้องการปัจจัยต่อการปลูกพืชแต่ละชนิด สอดคล้องตามหลักการของ FAO ได้แก่ ความต้องการด้านพืช ความต้องการด้านการจัดการ ความต้องการด้านการอนุรักษ์ (บัณฑิตและคำรณ, 2542) รายละเอียดดังตารางที่ 5-1

ระดับความเหมาะสมของที่ดินได้จากการสังเคราะห์ข้อมูลดิน การจัดการที่ดิน หรือดินที่มีลักษณะเฉพาะที่เกิดขึ้นตามสภาพภูมิประเทศ (ซึ่งจะเรียกรวมว่าหน่วยที่ดิน) ลักษณะภูมิอากาศ พิจารณาร่วมกับระดับความต้องการปัจจัยต่อการเจริญเติบโตของพืชแต่ละชนิด หลังจากนั้นดำเนินการประเมินคุณภาพที่ดิน ซึ่งสามารถจำแนกระดับความเหมาะสมของที่ดินได้เป็น 4 ชั้น ได้แก่ เหมาะสมสูง (S1) เหมาะสมปานกลาง (S2) เหมาะสมเล็กน้อย (S3) และไม่เหมาะสม (N) โดยที่

S1: ไม่มีข้อจำกัดด้านที่ดินตามปัจจัยที่ใช้พิจารณา

S2: มีข้อจำกัดด้านที่ดินที่แก้ไขได้ง่ายหรือข้อจำกัดอาจไม่ส่งผลกระทบต่อ การเจริญเติบโตของพืชอย่างชัดเจน

S3: มีข้อจำกัดด้านที่ดินที่แก้ไขได้ยาก ควรปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นพืชชนิดอื่น หรือกิจกรรมอื่น (ส่วนใหญ่เป็นลักษณะทางกายภาพ)

N: มีข้อจำกัดที่พัฒนาหรือปรับปรุงที่ดินได้ยากมาก หากจะดำเนินการพัฒนา หรือปรับปรุงต้องใช้ต้นทุนสูงหรือเครื่องจักรขนาดใหญ่ แนะนำให้ปรับเปลี่ยนการผลิต

ตารางที่ 5-1 ตัวอย่างการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน

คุณภาพที่ดิน (Land Quality)	คุณลักษณะที่ดินตัวแทน (Land Characteristics)	ระดับความ เหมาะสม (Land Suitability Rating)
1. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านพืช (Crop Requirements)		
1.1. การหยั่งลึกของรากพืช (r)	ความลึกของดิน	S1
1.2. ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m)	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในรอบปี	S2m
1.3. ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจน ต่อรากพืช (o)	สภาพการระบายน้ำของดิน	S2o
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านพืช (Crop Requirements)		S2om
2. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านการจัดการ (Management Requirements)		
2.1. สภาพการเขตกรรม (k)	ชั้นความยากง่ายในการ เขตกรรม (ดินบน)	S1
2.2. ศักยภาพการใช้เครื่องจักรกล (w)	ความลาดชันของพื้นที่	S3w
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านการจัดการ (Management Requirements)		S3w
3. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านการอนุรักษ์ (Conservation Requirements)		
3.1 ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e)	ความลาดชันของพื้นที่	S3e
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านการอนุรักษ์ (Conservation Requirements)		S3e
ความเหมาะสมด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินใน แต่ละหน่วยที่ดินโดยรวม		S3ew

5.2 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบล

พืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือกของตำบล ได้แก่ ข้าว อ้อย มันสำปะหลัง ข้าวโพด พริก
มะเขือเปราะ

5.3 ระดับความเหมาะสมของที่ดิน

การประเมินคุณภาพที่ดินของพืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือก ตำบลลำสนธิ อำเภอลำสนธิ
จังหวัดลพบุรี ได้ผลการประเมินคุณภาพที่ดิน ดังตารางที่ 5-2

ตารางที่ 5-2 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของดิน ตำบลลำสนธิ อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี

หน่วยที่ดิน	ข้าว	อ้อย	มันสำปะหลัง	ข้าวโพด	พริก	มะเขือเปราะ
Ls-sicA	S3o	S2s	S1	S1	S2s	S2s
Ml-clB	N	S3r	S3r	S3r	S3r	S2ers
Pch-hb,md,fl-slB	N	S2rns	S2rns	S2rns	S2rns	S2ens
Pch-hb,md,fl-slB*	N	S2rns	S2rn	S2rn	S2rns	S2ens
Wk-gslC-RC	N	S3r	S3r	S3r	S3r	S2erns
Wk-slB	N	S3r	S3r	S3r	S3r	S2erns
Wk-slE-RC	N	N	N	N	N	N

หมายเหตุ: * หมายถึง หน่วยแผนที่ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่างจากหน่วยแผนที่ดินเดียวกัน

ความหมายของสัญลักษณ์แสดงข้อจำกัดชั้นความเหมาะสม

- e = ความเสียหายจากการกัดกร่อน
- r = สภาวะการหยั่งลึกของราก
- m = ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช
- o = ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช
- n = ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร

บทที่ 6 แผนการใช้ที่ดิน

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

ตามที่กรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำแผนปฏิบัติการราชการกรมพัฒนาที่ดินระยะ 5 ปี (พ.ศ.2566-2570) เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ คือ “เป็นองค์กรอัจฉริยะทางดิน เพื่อขับเคลื่อนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม 15 ล้านไร่ ภายในปี 2570” ซึ่งในส่วนของประเด็นการพัฒนาที่ 2 บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินด้วยชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ซึ่งมีเป้าหมาย คือ การนำชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ไปใช้ในการบริหารจัดการทางการเกษตร ในส่วนของตัวชี้วัด บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินบนพื้นฐานของชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ร้อยละ 100 กลยุทธ์ที่ 2 ยกระดับแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ ได้กำหนดให้ร้อยละของแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลที่จัดทำแล้วเสร็จทั้งประเทศ ภายใน ปี 2570 (ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80) เป็นตัวชี้วัดหนึ่งของกลยุทธ์ดังกล่าว

การวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลเป็นการวางกรอบและนโยบายการพัฒนาพื้นที่ให้เกิดการใช้ที่ดินอย่างสมดุลและยั่งยืน ซึ่งจะมีความละเอียดและเฉพาะเจาะจงมากกว่าแผนการใช้ที่ดินระดับประเทศ ที่ใช้เป็นกรอบนโยบายการพัฒนาพื้นที่ระดับประเทศ เป็นการกำหนดแนวทางใช้ที่ดินให้ตรงกับศักยภาพโดยเฉพาะทางการเกษตร และนำไปสู่การกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่มีความสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ ทั้งนี้การใช้ขอบเขตการปกครองในระดับตำบลจะนำไปสู่การพัฒนาเชิงพื้นที่ที่มีเป้าหมายและทิศทางสอดคล้องตามบริบทของแต่ละตำบล และมีผู้รับผิดชอบโดยตรง คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแผนการใช้ที่ดินในระดับที่ใหญ่กว่านี้อาจไม่สามารถนำมาใช้ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรมเนื่องจากเป็นแผนงานสำหรับนำไปใช้ปฏิบัติงานเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ในภาพรวม

ทั้งนี้แผนการใช้ที่ดินเป็นผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม โดยได้นำฐานข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ และข้อมูลปฐมภูมิจากการสำรวจภาคสนาม การศึกษาด้านกายภาพ ได้จาก การวิเคราะห์สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ อาทิ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรป่าไม้ร่วมกับการพิจารณาลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดิน ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ในเขตป่าไม้ตามกฎหมาย เช่น เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตอุทยานแห่งชาติ เขตป่าสงวนแห่งชาติ และนโยบายของรัฐที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ที่มีมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการใช้ที่ดิน มติคณะรัฐมนตรีเรื่องการจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เป็นต้น ประกอบกับการพิจารณาจากทิศทางตามกรอบนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเขตการใช้ที่ดินภายในพื้นที่ตำบล เช่น ยุทธศาสตร์ของจังหวัด ร่วมกับความต้องการของท้องถิ่น สามารถกำหนดแนวทางการใช้ที่ดินตามศักยภาพของทรัพยากร เพื่อการรักษาคุณภาพของลักษณะทางนิเวศวิทยาและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยคำนึงถึงสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนในพื้นที่ ซึ่งข้อมูลนี้ส่วนหนึ่งได้มาจากการวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม (PRA) ทำการสังเคราะห์ข้อมูลทุกด้านเพื่อเพื่อให้ได้เขตการใช้ที่ดินที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ต่อไป

6.2 แผนการใช้ที่ดิน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม พบว่าแผนการใช้ที่ดินตำบลลำสนธิ อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี สามารถกำหนดออกเป็น 6 เขตหลัก ได้แก่ เขตป่าไม้ เขตเกษตรกรรม เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง เขตแหล่งน้ำ เขตพื้นที่อื่น ๆ เขตรักษาสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 6-1 และรูปที่ 6-1)

6.2.1 เขตป่าไม้

เป็นเขตพื้นที่ที่อยู่ในเขตป่าตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี ได้แก่ พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า อุทยานแห่งชาติ เขตป่าไม้ถาวร หรืออยู่ในพื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ 1A 1B หรือ 2 พื้นที่ในเขตนี้ส่วนใหญ่ยังคงสภาพเป็นป่าไม้ บางบริเวณได้ถูกนำไปใช้ประโยชน์ในรูปแบบที่ไม่เหมาะสมไม่เป็นไปตามมาตรการหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์ของที่ดินหรือทรัพยากรป่าไม้ของพื้นที่นั้น ๆ ประกอบด้วย 2 เขตรอง ได้แก่

- 1) เขตป่าไม้สมบูรณ์ (สัญลักษณ์ 1100) มีเนื้อที่ 1,057 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 5.61
- 2) เขตฟื้นฟูธรรมชาติ (สัญลักษณ์ 1300) มีเนื้อที่ 41 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.22

6.2.2 เขตเกษตรกรรม

เป็นพื้นที่เกษตรกรรมซึ่งในที่นี้ คือ พื้นที่ที่อยู่นอกเขตที่มีการประกาศเป็นเขตป่าไม้ตามกฎหมาย ซึ่งรัฐได้กำหนดเป็นพื้นที่ทำกิน มีการออกเอกสารสิทธิ์ซึ่งรวมถึงพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมด้วย เขตนี้รวมถึงการทำกิจกรรมภาคการเกษตรอื่นที่นอกเหนือจากการปลูกพืชด้วย ประกอบด้วย 3 เขตรอง ได้แก่ เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ และเขตปศุสัตว์ มีเนื้อที่ 14,370 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 76.22 ของเนื้อที่ตำบล มีรายละเอียดดังนี้

1) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง พื้นที่เขตนี้มีศักยภาพในการผลิตรองจากเขตเกษตรกรรมชั้นดี ซึ่งแบ่งออกเป็น 1 ประเภท ได้แก่ เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 2) มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 2) เป็นเขตที่ทำการเกษตรโดยอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก ซึ่งส่งผลให้มีข้อจำกัดต่อการเพาะปลูกพืชด้านความชื้นที่พืชนำไปใช้ประโยชน์ในส่วนของที่ดินมีศักยภาพในการผลิตอยู่ในระดับสูงถึงปานกลาง และนอกจากนี้พบว่าดินในพื้นที่เขตนี้มีสมบัติที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกพืชแยกตามชนิดพืช มีรายละเอียดดังนี้

- เขตทำนา (สัญลักษณ์ 2221) มีเนื้อที่ 1,478 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 7.84 ของเนื้อที่ตำบล เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพต่อการทำนาในระดับเหมาะสมเล็กน้อยถึงไม่เหมาะสม

- เขตปลูกไม้ผล (สัญลักษณ์ 2222) มีเนื้อที่ 288 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 1.52 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ผล โดยไม้ผลที่ปลูก ได้แก่ มะม่วง มะขามเทศ มะพร้าว น้อยหน่า

- เขตปลูกไม้ยืนต้น (สัญลักษณ์ 2223) มีเนื้อที่ 517 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 2.74 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ยืนต้น โดยไม้ยืนต้นที่ปลูก ได้แก่ ยูคาลิปตัส ไม้

- เขตปลูกพืชไร่ (สัญลักษณ์ 2224) มีเนื้อที่ 5,445 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 28.88 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกพืชไร่ โดยพืชไร่ที่ปลูก ได้แก่ อ้อย มันสำปะหลัง ข้าวโพด

- เขตปลูกพืชทางเลือก (สัญลักษณ์ 2225) มีเนื้อที่ 15 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.08 ของเนื้อที่ตำบล

2) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ พื้นที่เขตนี้ถูกกำหนดให้เป็นเขตเกษตรกรรมที่ต้องมีการดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เป็นข้อจำกัดของการใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมต่างๆ การทำเกษตรในเขตนี้อาศัยน้ำฝนเป็นหลัก มีศักยภาพในการผลิตอยู่ในระดับเหมาะสมเล็กน้อยถึงไม่เหมาะสม พบปัญหาทางกายภาพของดินที่สำคัญหลาย เช่น เป็นดินตื้นซึ่งเป็นข้อจำกัดของการหยั่งรากพืชในการยึดลำต้นและการดูดซับธาตุอาหารพืชในดิน เนื้อดินเป็นทรายจัด ซึ่งมีผลต่อความสามารถในการอุ้มน้ำ เป็นพื้นที่ที่มีความลาดชัน เป็นต้น จากข้อจำกัดการใช้ที่ดินดังกล่าวข้างต้นจึงจำเป็นต้องพัฒนาปรับปรุงและมีมาตรการเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรในพื้นที่ให้สูงขึ้น รวมถึงการป้องกันไม่ให้อาณาเขตเสื่อมโทรมจากการใช้พื้นที่ มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตทำนา (สัญลักษณ์ 2310) มีเนื้อที่ 566 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 3.00 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรมีการปลูกข้าวได้ปีละ 1 ครั้ง

(2) เขตปลูกไม้ผล (สัญลักษณ์ 2320) มีเนื้อที่ 78 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.41 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ผล โดยไม้ผลที่ปลูก ได้แก่ มะม่วง มะขามเทศ มะพร้าว น้อยหน่า

(3) เขตปลูกไม้ยืนต้น (สัญลักษณ์ 2330) มีเนื้อที่ 272 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 1.44 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ยืนต้น โดยไม้ยืนต้นที่ปลูก ได้แก่ ยูคาลิปตัส ไม้

(4) เขตปลูกพืชไร่ (สัญลักษณ์ 2340) มีเนื้อที่ 5,324 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 28.24 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกพืชไร่ โดยพืชไร่ที่ปลูก ได้แก่ อ้อย มันสำปะหลัง ข้าวโพด

(5) เขตปลูกพืชทางเลือก (สัญลักษณ์ 2325) มีเนื้อที่ 7 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.03 ของเนื้อที่ตำบล

3) เขตปศุสัตว์ ประกอบด้วย 2 เขต ได้แก่ เขตทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ และเขตโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ (สัญลักษณ์ 2510) ปัจจุบันมีพื้นที่ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ มีเนื้อที่ 81 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.43 ของเนื้อที่ตำบล

(2) เขตโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ (สัญลักษณ์ 2520) ปัจจุบันมีการสร้างโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ ประเภทต่าง ๆ มีเนื้อที่ 299 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 1.58 ของเนื้อที่ตำบล โดยประเภทของโรงเรือนที่พบได้แก่ โรงเรือนเลี้ยงโคและโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก

6.2.3 เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง

มีเนื้อที่ 1,370 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 7.27 ของเนื้อที่ตำบลประกอบด้วย 3 เขตรอง ได้แก่ เขตชุมชน/สถานที่ราชการ เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต และเขตการใช้พื้นที่เฉพาะ มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตชุมชน/สถานที่ราชการ (สัญลักษณ์ 3100) มีเนื้อที่ 1,253 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 6.65 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินชุมชนและที่อยู่อาศัย มีทั้งประเภทชุมชนเมือง ชุมชนชนบท และที่ตั้งของสถาบันและสถานที่ราชการต่าง ๆ

(2) เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต (สัญลักษณ์ 3200) มีเนื้อที่ 99 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.52 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินประเภทโรงงานอุตสาหกรรม แหล่งรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรประเภทต่าง ๆ

(3) เขตการใช้พื้นที่เฉพาะ (สัญลักษณ์ 3300) มีเนื้อที่ 18 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.10 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินที่นอกเหนือจาก 2 เขตดังกล่าวข้างต้น เช่น สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ สุสาน ป่าช้า และสถานีบริการน้ำมัน เป็นต้น

6.2.4 เขตแหล่งน้ำ

มีเนื้อที่ 896 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 4.75 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย 2 เขตรอง ได้แก่ เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ และเขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ (สัญลักษณ์ 4100) มีเนื้อที่ 745 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 3.95 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีสภาพการใช้ที่ดินเป็นลักษณะของแหล่งน้ำตามธรรมชาติ เช่น แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง หนอง บึง ทะเสสาบ เป็นต้น

(2) เขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น (สัญลักษณ์ 4200) มีเนื้อที่ 151 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.80 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีสภาพการใช้ที่ดินเป็นแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น เช่น อ่างเก็บน้ำและบ่อน้ำในไร่นา เป็นต้น

6.2.5 เขตพื้นที่อื่น ๆ (สัญลักษณ์ 5000) มีเนื้อที่ 792 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 4.20 ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่มีลักษณะการใช้ที่ดินที่มีความเฉพาะ เช่น บ่อดิน ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม / ไม้ละเมาะ ทุ่งหญ้าธรรมชาติ พื้นที่ถม เป็นต้น

6.2.6 เขตรักษาสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สัญลักษณ์ 6000) มีเนื้อที่ 327 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 1.73 ของเนื้อที่ตำบล มีการใช้ที่ดินเป็นป่าไม้ที่พบในพื้นที่เกษตรกรรม ซึ่งอยู่นอกเขตป่าไม้ตามกฎหมาย ส่วนใหญ่เป็นป่าปลูก ป่าชุมชน

ทั้งนี้ในเขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 1) หากมีการปรับปรุงบำรุงดิน หรือ ปรับโครงสร้างของพื้นที่ให้เหมาะสม เช่น ยกร่อง จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำประเภทต่าง ๆ สามารถยกระดับเป็นเขตเกษตรกรรมขั้นดีได้ เนื่องจากมีการบริหารจัดการด้านทรัพยากรน้ำไว้แล้ว โดยเฉพาะระบบชลประทาน

ตารางที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลลำสนธิ อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี

เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
1. เขตป่าไม้	1,098	5.83
1.1 เขตป่าไม้สมบูรณ์	1,057	5.61
1.2 เขตฟื้นฟูธรรมชาติ	41	0.22
2. เขตเกษตรกรรม	13,370	76.22
2.1 เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพผลิตสูง (ประเภท 2)	7,743	41.07
1) เขตทำนา	1,478	7.84
2) เขตปลูกไม้ผล	288	1.52
3) เขตปลูกไม้ยืนต้น	517	2.74
4) เขตปลูกพืชไร่	5,445	28.88
5) เขตปลูกพืชทางเลือก	15	0.08
2.2 เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพผลิตต่ำ	6,247	33.13
1) เขตทำนา	566	3.00
2) เขตปลูกไม้ผล	78	0.41
3) เขตปลูกไม้ยืนต้น	272	1.44
4) เขตปลูกพืชไร่	5,324	28.24
5) เขตปลูกพืชทางเลือก	7	0.03
2.3 เขตปศุสัตว์	380	2.01
1) เขตทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	81	0.43
2) เขตโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	299	1.58
3. เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	1,370	7.27
3.1 เขตชุมชน/สถานที่ราชการ	1,253	6.65
3.2 เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต	99	0.52
3.3 เขตการใช้พื้นที่เฉพาะ	18	0.10

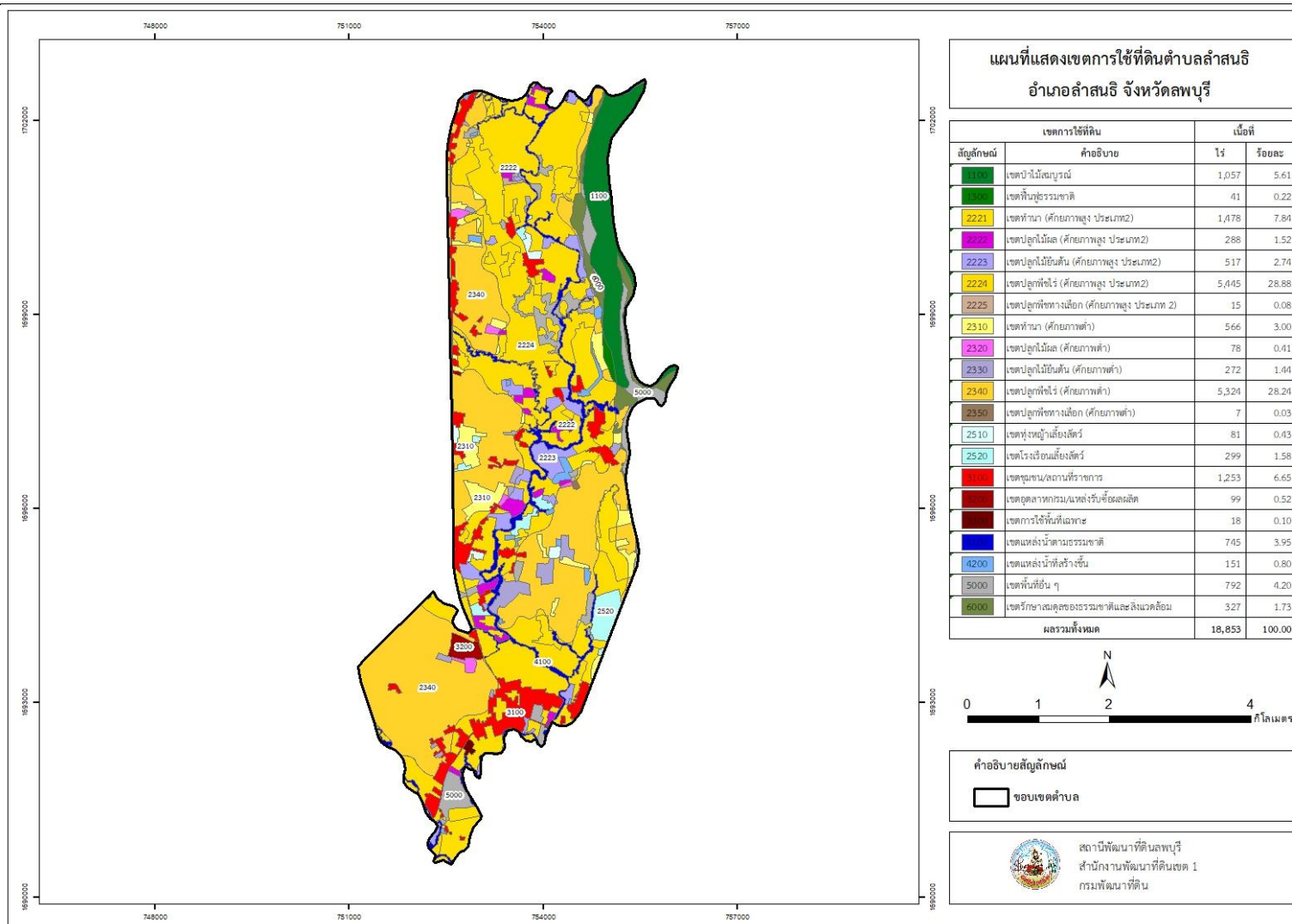

ตารางที่ 6-1 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
4. เขตแหล่งน้ำ	896	4.75
4.1 เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ	745	3.95
4.2 เขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น	151	0.80
5.เขตพื้นที่อื่น ๆ	792	4.20
6.เขตรักษาสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	327	1.73
ผลรวมทั้งหมด	18,853	100.00

แผนการใช้ที่ดินตำบลลำสนธิ อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี

รูปที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลลำสนธิ อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี

บทที่ 7 การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน

7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ภายหลังการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลลำสนธิ อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรีแล้วจะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

7.1.1 จัดทำเป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณและกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2568 ถึง 2572

7.1.2 นำแผนการใช้ที่ดินตำบลลำสนธิไปเสนอต่อองค์การบริหารส่วนตำบลลำสนธิ เพื่อมีมติให้ความร่วมมือในกิจกรรมพัฒนาที่ดินดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในแผน และได้รับการเชื่อมโยงสู่แผนพัฒนาตำบล

7.1.3 สถานีพัฒนาที่ดินลพบุรี เสนอเป้าหมายและงบประมาณให้รายงานมายังกรมพัฒนาที่ดิน

7.1.4 กรมพัฒนาที่ดินพิจารณาสนับสนุนงบประมาณกิจกรรมและโครงการตามเป้าหมายที่กำหนดในแผนการใช้ที่ดิน

7.1.5 สถานีพัฒนาที่ดินลพบุรี นำเสนอต่อที่ประชุมจังหวัด/อำเภอ เพื่อสร้างการรับรู้และประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานอื่น นำโครงการภายใต้หน่วยงานมาพัฒนาพื้นที่ตามแผนการใช้ที่ดินกำหนด

7.2 กิจกรรมที่จะดำเนินการของกรมพัฒนาที่ดิน

งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ (ตารางที่ 7-1)

เขตเกษตรกรรม

มีแผนงาน/โครงการปรับปรุงบำรุงดิน และโครงการบริหารจัดการน้ำ ดังนี้

- (1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์
- (2) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด
- (3) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด
- (4) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
- (5) การรณรงค์ไถกลบตอซัง
- (6) การส่งเสริมพัฒนาปรับปรุงบำรุงดิน (หมอดินอาสา)
- (7) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
- (8) การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำลุ่ม-ดอน
- (9) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

7.3 กิจกรรมที่จะดำเนินงานของหน่วยงานอื่น (ตารางที่ 7-2)

7.3.1 เขตเกษตรกรรม

- 1) เขตปลูกพืชไร่ เขตปลูกไม้ผล เขตปลูกข้าว และเขตปลูกไม้ยืนต้น

(1) ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชและหาตลาดรองรับ ทั้งในเขตที่เหมาะสมและในเขตที่ไม่เหมาะสมและต้องการปรับเปลี่ยนชนิดพืช (สำนักงานพาณิชย์จังหวัด/สำนักงานสหกรณ์จังหวัด)

(2) การอบรมให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices : GAP) (ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรจังหวัด)

(3) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้การทำเกษตรผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (กรมส่งเสริมการเกษตร)

(4) จัดทำโครงการลดต้นทุนการผลิต เช่น ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์ ส่งเสริมบริหารจัดการวัชพืช ส่งเสริมลดการเผา ส่งเสริมการรวมกลุ่ม (กรมส่งเสริมการเกษตร)

(5) สนับสนุนการขุดเจาะน้ำบาดาล (กรมทรัพยากรน้ำบาดาล)

2) เขตปศุสัตว์ และเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

ส่งเสริม/สนับสนุนการปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ (สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด)

ส่งเสริม/สนับสนุนพันธุ์ปลาน้ำจืดชนิดต่าง ๆ (สำนักงานประมงจังหวัด)

7.3.2 เขตแหล่งน้ำ

สนับสนุนการพัฒนาเพื่อเพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำ และระบบส่งน้ำ (สำนักงานชลประทานจังหวัด)

สนับสนุนระบบส่งน้ำเข้าคลองเพื่อเพิ่มพื้นที่รับประโยชน์จากแหล่งน้ำ (สำนักงานชลประทานจังหวัด)

7.4 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการดำเนินการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่องค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อวันที่ 18 กันยายน 2567 ได้มีความต้องการของประชาชนที่ต้องการให้ดำเนินการเกี่ยวกับแก้ปัญหาดินเสื่อมโทรมและฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน การขาดแคลนน้ำ ให้ความรู้นวัตกรรมด้านการเกษตร ในหลายช่องทาง เช่น ศูนย์เรียนรู้ สื่อออนไลน์ ลดการเผาต่อซังและส่งเสริมการใช้วัสดุเหลือใช้ในแปลงเกษตร (การย่อยสลายต่อซัง) ปลูกฝังเยาวชนรุ่นใหม่ให้รักและภาคภูมิใจในอาชีพเกษตรกร ปลูกพืชหมุนเวียน ใช้ท่อนพันธุ์ดี และส่งเสริมการปลูกไม้ยืนต้นโตเร็ว

เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนและการแก้ไขปัญหาเชิงพื้นที่ของตำบลลำสนธิ กรมพัฒนาที่ดินได้วิเคราะห์เบื้องต้น ดังต่อไปนี้

ปัญหาของตำบลลำสนธิในภาพรวมสรุปได้ว่า มีปัญหาสำคัญ 2 ประการ คือ (1) ปัญหาดินขาดความอุดมสมบูรณ์ (2) ขาดแคลนน้ำทางการเกษตร และมีปัญหารองลงมา คือ เข้าไม่ถึงความรู้นวัตกรรมด้านการเกษตร มีการเผาต่อซังและเศษวัสดุเหลือใช้ในแปลง ปัญหาดังกล่าวนี้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของราษฎรในชุมชนโดยรวม

ในกรณีของปัญหาความเสื่อมโทรมของที่ดินนั้นจะรวมถึง (1) การชะล้างพังทลายของดิน (2) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ (3) ดินตื้น (4) การใช้สารเคมีสะสมเป็นเวลานาน (5) การเผา ในส่วนของปัญหาความอุดมสมบูรณ์ของดินที่เกิดขึ้นนั้น เนื่องจากการใช้ที่ดินติดต่อกันเป็นเวลานานโครงสร้างของดินได้มีการเปลี่ยนแปลง ในพื้นที่ที่มีการไถพรวนด้วยเครื่องจักรกลติดต่อกันเป็นระยะเวลา

ทำให้ดินแน่นตัว น้ำในดินและอากาศในดินที่เคยมีอยู่สูญหายไป ส่วนธาตุอาหารและอินทรีย์วัตถุ ก็มีปริมาณลดลงเช่นเดียวกัน เนื่องจากพืชนาไปใช้ และอินทรีย์วัตถุได้สลายตัวไป

ในกรณีของการขาดแคลนนํ้า นั้น นอกจากผลการทั้บถมของตะกอนดินในแหล่งน้ำจืดต้นเขิน ดังกล่าวข้างต้นแล้ว การที่ประชากรเพิ่มขึ้น กิจกรรมที่ต้องใช้น้ำเพิ่มขึ้น ทำการเกษตรเพิ่มขึ้น รวมทั้งเหตุการณ์ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ เช่น ปริมาณฝนน้อยกว่าปกติ ฝนทิ้งช่วง จนเกิดความแห้งแล้ง การขาดแคลนนํ้าจึงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง จำเป็นต้องวางระบบอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อกักน้ำในดิน คงความอุดมสมบูรณ์ เพื่อจัดหาน้ำให้แหล่งน้ำต้นทุน โดยวิธีการต่างๆ ให้เพียงพอแก่ความต้องการ

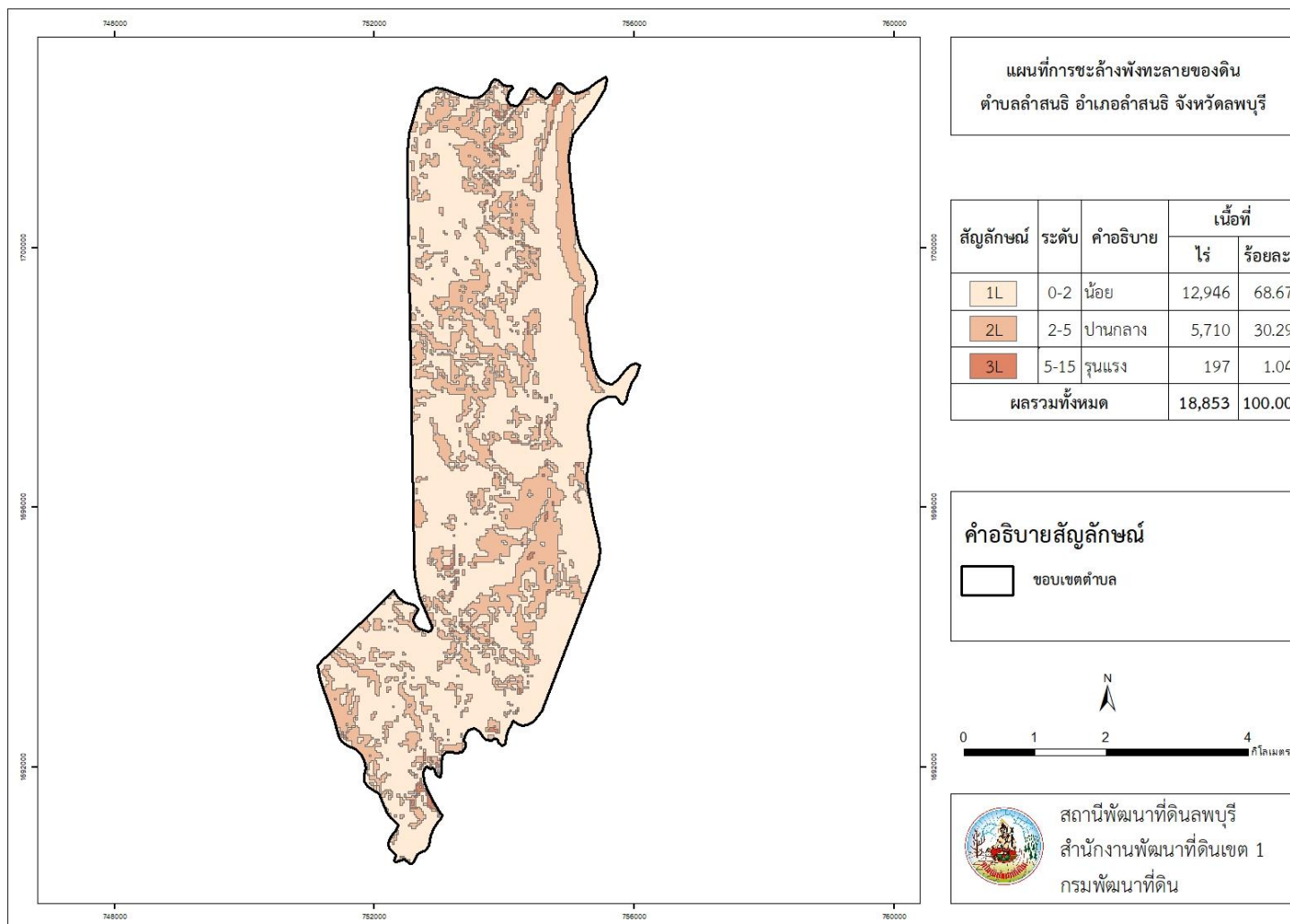
ประเด็นหลักจากข้อเสนอให้แก้ไขปัญหาเรื่องขาดแคลนนํ้า จะสรุปได้ว่ามี 5 ประการ คือ (1) การขุดลอกแหล่งน้ำในปัจจุบันซึ่งรวมถึงอ่างเก็บน้ำ ฝายกั้นน้ำ ลำน้ำ เป็นต้น (2) สร้างฝายชะลอน้ำ เพื่อรอกักน้ำเพิ่มเติมจากที่มีอยู่เดิมในรูปแบบแก้มลิง (3) ขุดเจาะบ่อบาดาล (4) ก่อสร้างคลองส่งน้ำ เพื่อการกระจายน้ำ (5) งานจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ

เพื่อตอบสนองข้อเสนอดังกล่าวทั้ง 5 ประการนี้ จากการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นที่มีอยู่ในปัจจุบัน แล้วสรุปได้ว่า “ไม่สามารถดำเนินการแก้ปัญหาหมู่บ้านใดหมู่บ้านหนึ่งหรือใช้วิธีการใดวิธีการหนึ่งแล้ว จะแก้ไขปัญหาการขาดแคลนนํ้าทั้งตำบลได้โดยสิ้นเชิง”

การแก้ไขปัญหาการขาดแคลนนํ้าจะต้องดำเนินการทั้งตำบลควบคู่กันทั้งปัญหาการชะล้างพังทลายของดินกับปัญหาการขาดแคลนนํ้า โดยจัดทำโครงการ “การพัฒนาที่ดินและน้ำที่เป็นระบบ” ทั้งพื้นที่ตำบลที่รวมข้อเสนอในการแก้ไขปัญหา การจัดการพื้นที่ต้องปลูกป่าเสริม สร้างฝายชะลอน้ำเพื่อรักษาน้ำให้อยู่ในพื้นที่โดยจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อลดการชะล้างพังทลาย การสูญเสียดิน และชะลอการไหลของน้ำ วางผังน้ำทั้งระบบ สนับสนุนการปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิต การจัดการพื้นที่ ควรพัฒนาที่ดินและระบบน้ำ ได้แก่ การขุดลอกคลอง ก่อสร้างสระน้ำ ฝายกั้นน้ำ คลองส่งน้ำ คลองระเรายน้ำ ปรับรูปที่ดินปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิต และการทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อให้การใช้ที่ดินสามารถใช้พื้นที่ได้อย่างต่อเนื่อง และเกิดประโยชน์ทั้งตัวเกษตรกร ชุมชน ในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

แผนการใช้ที่ดินตำบลลำสนธิ อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี

รูปที่ 7-1 การชะล้างพังทลายของดินในเขตการใช้ที่ดิน ตำบลลำสนธิ อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี

ตารางที่ 7-1 กิจกรรมที่จะดำเนินการของกรมพัฒนาที่ดิน

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ
1 เขตเกษตรกรรม		1,646,250
1.1.เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่2)	1. การปรับปรุงบำรุงดิน	
1.1.1.เขตทำนา เนื้อที่ 1,478 ไร่	1.1 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	140,000
1.1.2.เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 288 ไร่	1.2 การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	66,000
1.1.3 เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 517 ไร่	1.3 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	2,250
1.1.4.เขตปลูกพืชไร่ เนื้อที่ 5,445 ไร่	1.4 การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	50,000
1.1.5.เขตปลูกพืชทางเลือก เนื้อที่ 15 ไร่	1.5 การทำปุ๋ยหมัก	85,000
	1.6 การรณรงค์เฝ้าติดตาม	140,000
	2. การบริหารจัดการน้ำ	
	2.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	1,015,000
	3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	60,000
	3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	
	3.2 การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำพร้อมปลูกไม้ยืนต้นโตเร็ว	
	รวมงบประมาณโครงการ	1,558,250

ตารางที่ 7-1 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ
1.2 เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ	1. การปรับปรุงบำรุงดิน	
1.2.1.เขตทำนา เนื้อที่ 566 ไร่	1.1 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	35,000
1.2.2.เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 78 ไร่	1.2 การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	16,500
1.2.3 เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 272 ไร่	1.3 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	1,500
1.2.4.เขตปลูกพืชไร่ เนื้อที่ 5,324 ไร่	1.4 การรณรงค์ไถกลบตอซัง	35,000
1.2.5.เขตปลูกพืชทางเลือก เนื้อที่ 7 ไร่		
รวมงบประมาณโครงการ		88,000

ตารางที่ 7-2 กิจกรรมที่จะดำเนินงานของหน่วยงานอื่น

เขตการใช้ที่ดิน	กิจกรรมที่จะดำเนินงานของหน่วยงานอื่น
1. เขตเกษตรกรรม 1.1.เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่2) 1.1.1.เขตทำนา เนื้อที่ 1,478 ไร่ 1.1.2.เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 288 ไร่ 1.1.3 เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 517 ไร่ 1.1.4.เขตปลูกพืชไร่ เนื้อที่ 5,445 ไร่ 1.1.5.เขตปลูกพืชทางเลือก เนื้อที่ 15 ไร่ 1.2 เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ 1.2.1.เขตทำนา เนื้อที่ 566 ไร่ 1.2.2.เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 78 ไร่ 1.2.3 เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 272 ไร่ 1.2.4.เขตปลูกพืชไร่ เนื้อที่ 5,324 ไร่ 1.2.5.เขตปลูกพืชทางเลือก เนื้อที่ 7 ไร่	1.ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชหลังนาและหาตลาดรองรับ สำนักงานพาณิชย์จังหวัดลพบุรี/กรมส่งเสริมการเกษตร 2.จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการใช้พันธุ์ข้าว (กรมการข้าว) 3.จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการป้องกันกำจัดศัตรูข้าวและการจัดการโรค/แมลง (กรมการข้าว) 4.ถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว (กรมการข้าว) 5.ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชและหาตลาดรองรับ ทั้งในเขตที่เหมาะสมและในเขตที่ไม่เหมาะสม และต้องการปรับเปลี่ยนชนิดพืช (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดลพบุรี/กรมส่งเสริมการเกษตร) 6.การอบรมให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย (GAP) (กรมวิชาการเกษตร) 7.จัดอบรมถ่ายทอดความรู้การทำเกษตรผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (กรมส่งเสริมการเกษตร) 8.สนับสนุนการขุดเจาะน้ำบาดาล (หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา/กรมทรัพยากรน้ำบาดาล) 9.โครงการฝายเก็บกักน้ำเพื่อการเกษตร (อบต.) 10.โครงการพัฒนาแหล่งน้ำปรับปรุงสระเก่า (อบต.)

ตาราง 7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณ ตำบลลำสนธิ อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี แผน 5 ปี (พ.ศ. 2568-2572)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
			2568	2569	2570	2571	2572		2568	2569	2570	2571	2572		
เขตเกษตรกรรม	1. การปรับปรุงบำรุงดิน														
	1.1 การส่งเสริมการผลิต และการใช้สารอินทรีย์	ราย	100	100	100	100	100	500	35,000	35,000	35,000	35,000	35,000	175,000	พด.
	1.2 การผลิต-จัดหาเมล็ด พันธุ์พืชปุ๋ยสด	กก.	500	500	500	500	500	2,500	16,500	16,500	16,500	16,500	16,500	82,500	พด.
	1.3 การส่งเสริมการปรับปรุง บำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	ไร่	50	50	50	50	50	250	750	750	750	750	750	3,750	พด.
	1.4 การพัฒนากลุ่ม เกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลด การใช้สารเคมีทาง การเกษตร	กลุ่ม	2	2	2	2	2	10	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	50,000	พด.
	1.5 การทำปุ๋ยหมัก	ตัน	5	5	5	5	5	25	17,000	17,000	17,000	17,000	17,000	85,000	พด.
	1.6 การรณรงค์เฝ้าติดตาม ตรวจสอบ	ไร่	100	100	100	100	100	500	35,000	35,000	35,000	35,000	35,000	175,000	พด.
	2. การบริหารจัดการน้ำ														
	2.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำใน ไร่นานอกเขตชลประทาน	บ่อ	10	10	10	10	10	50	203,000	203,000	203,000	203,000	203,000	1,015,000	พด.
	3. การฟื้นฟูและป้องกัน การชะล้างพังทลายของดิน														
3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อ การอนุรักษ์ดินและน้ำ	กล้า	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	50,000	12,000	12,000	12,000	12,000	12,000	60,000	พด.	

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง. 2556. **แผนที่ขอบเขตตำบล (ไฟล์ข้อมูล)**. กระทรวงมหาดไทย.
- กรมการพัฒนาชุมชน. 2567. **ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ)รายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล ปี 2565**.
แหล่งที่มา : <http://app.dgr.go.th/newpasutara/xml/search.php>. 26 พฤษภาคม 2567.
- กรมทรัพยากรน้ำบาดาล. 2567. . **ปริมาณน้ำและจำนวนบ่อบาดาล** แหล่งที่มา:
<http://app.dgr.go.th/newpasutara/xml/search.php>. 26 พฤษภาคม 2567.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2567. **จำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร จำแนกรายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล (ณ เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567)**. แหล่งที่มา : <http://mvos2.gistda.or.th/>. 1 มีนาคม 2567
- กรมอุตุนิยมวิทยา. 2567. **สถิติภูมิอากาศคาบ 30 ปี พ.ศ. 2537-2566 (ไฟล์ข้อมูล)**. กรมอุตุนิยมวิทยา
กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, กรุงเทพฯ.
- กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน.2567. **แผนที่สภาพการใช้ที่ดิน ปี 2567 (ไฟล์ข้อมูล)**. กองนโยบายและ
แผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน. 2567. **แผนที่ทรัพยากรดิน (ไฟล์ข้อมูล)**. กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวง
เกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- บัณฑิต ต้นศิริ และ คำรณ ไทรพิง. 2542. **คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน**. กองวางแผนการใช้ที่ดิน
กรมพัฒนาที่ดิน
- สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง. 2567. **รายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้าน รายจังหวัด ราย
อำเภอ และรายตำบล (ณ เดือนธันวาคม พ.ศ. 2566)**. แหล่งที่มา :
<https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statyear/#/TableTemplate/Area/statpop>. 1 มีนาคม 2566.
- องค์การบริหารส่วนตำบลลำสนธิ 2567. **วิสัยทัศน์ของตำบล**. แหล่งที่มา :
<https://lamsonthi.go.th/> 12 กรกฎาคม 2567 .

ที่ปรึกษา

นางนงนุช ศรีพุ่ม	ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1
นางมัทธนา ชัยมหาวัน	ผู้เชี่ยวชาญด้านวางระบบการพัฒนาที่ดิน
นายมหิทร ภูติโส	ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินลพบุรี
กลุ่มวางแผนการใช้ที่ดิน	สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1
กลุ่มวิชาการเพื่อการพัฒนาที่ดิน	สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1
กลุ่มวิเคราะห์ดิน	สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1
กองแผนนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน	กรมพัฒนาที่ดิน

คณะผู้จัดทำ

สถานีพัฒนาที่ดินลพบุรี	
1) นายมานิต ไทยประกอบ	นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ
2) นายสุธีรพันธ์ ทรัพย์บุญ	นักวิชาการเกษตร
3) นางสาวนันทิยา ศรีบุตรตา	เจ้าหน้าที่แผนที่ภาพถ่าย

